

Základy starozákonní hebrejštiny

Mlada Mikulicová

PRAHA 2009

Recenzovali: doc. Petr Chalupa, Th.D.
doc. Josef Hřebík, Th.D.

© Mlada Mikulicová, 2009
© Univerzita Karlova v Praze – Nakladatelství Karolinum

ISBN 978-80-246-1619-3

Obsah

Úvod	5
Použitá literatura, seznam zkratek	6
1. Charakter biblické hebrejštiny	7
2. Čtení masoretského textu (MT)	10
3. Jména	13
4. Jmenná přívlastková vazba	16
5. Adjektivní přívlastek, jmenné věty s adjektivem	18
6. Osobní zájmena podmětová a předmětová	20
7. Přívlastňovací sufixy	23
8. Určení místa	26
9. Číslovky	30
10. Příslovce a částice	33
11. Sloveso: charakteristika	37
12. Participia	40
13. Perfektum	43
14. Imperfektum	46
15. Vybízejí tvary: imperativ, jusiv, kohortativ	49
16. Narativní tvar: konsekutivní imperfektum	52
17. Infinitivy	55
18. Odvozené kmeny: pasivní, intenzivní	58
19. Odvozené kmeny: kauzativní kmeny	61
20. Slovesa se zájmeným sufixem	64
Tematický index klíčové slovní zásoby	67
Sloveso: přehledy	75
Přehled předpon a přípon	81
Hebrejsko-český slovník k textům	84
Česko-hebrejský slovník	90
Rejstřík biblických citací	95

Úvod

Příručka je určena pro základní kurz biblické hebrejštiny, rozvržený do dvou semestrů. Ve dvaceti lekcích obsahuje přehled mluvnice v systematickém postupu od jmenné morfologie ke slovesné, následuje krátké cvičení tvaroslovné analýzy, obraty a věty ze Starého zákona a slovníček ke každé lekci. V závěru je jednoduchý přehled slovesných tvarů a tematický rejstřík slov, která pro jejich význam a frekvenci v biblickém textu možno doporučit k aktivnímu zvládnutí. Hebrejsko-český slovník shrnuje výrazy použité v textech, v česko-hebrejské části je abecedně seřazena slovní zásoba témat.

Tento materiál ke studiu biblické hebrejštiny, další v řadě současných pomůcek, chce nabídnout elementární orientaci ve starozákonním textu. Jeho rozsah je diktován nízkou časovou dotací. Deset lekcí prvního semestru lze věnovat tématice jmenné morfologie, v druhé desítce je obsažena slovesná tematika, značně zjednodušená a oproštěná především od obtíží slabých sloves. Kategorie slabých kořenů a obecné principy jejich proměn jsou představeny na konkrétních příkladech frekventovaných tvarů v oddílech Nepravidelnosti. Ve všech lekcích mluvnického přehledu ostatně odkazují na dostupnou a dostatečně podrobnou Učebnici biblické hebrejštiny od J. Weingreena. Příklady v mluvnických tabulkách, cvičeních i v oddílu Četba jsou převzaty z verze BHS Bibleworks for Windows 95NT (Michael S. Bushell 1995).

Mlada Mikulicová, 2002
Druhé, opravené vydání 2008

Poznámka k přepisu

Vzhledem k elementárnímu charakteru skript a nefilologickému zaměření jsem zvolila fonetický přepis hebrejských slov s použitím českých znaků, víceméně podle europeizované výslovnosti moderní hebrejštiny. Zanedbávají se emfatické hlásky a zadopatrové q. Zachována je však zdvojnásobení, délky a samohlásková redukce (ševa).

Použitá literatura

- WEINGREEN, J., *Učebnice biblické hebrejštiny*, Praha 1996.
KLÍMA, O., SEGERT, S., *Mluvnice hebrejštiny a aramejštiny*, Praha 1956.
MARTIN, J. D., *Davidson's Introductory Hebrew Grammar*, Edinburgh 1993.
JOÜON, P., MURAOKA, T., *A Grammar of Biblical Hebrew*, Roma 1991.
SCHNEIDER, W., *Grammatik des biblischen Hebräisch*, München 2001.
van der MERWE, C., NAUDÉ, J., KROEZE, J., *A Biblical Hebrew Reference Grammar*, Sheffield 2000.
DOUKHAN, J. B., *Hebrew for Theologians: A Textbook for the Study of Biblical Hebrew in Relation to Hebrew Thinking*, Lanham, Md. 1993.

Seznam zkratek

hi	hif'íl
hitp	hitpa'el
ho	hof'al
imp	imperativ
inf	infinitiv
infa	infinitiv absolutní
infc	vázaný infinitiv (constructus)
infcsuf	váz. inf. se zájmenným sufixem
ipf	imperfektum
MT	masoretský text
nar	narativ
ni	nif'al
pf	perfektum
pi	pi'el
pl	plurál
plf	plurál feminina
plm	plurál maskulina
pt	participium
pu	pu'al
q	qal
sg	singulár
sgf	sigulár feminina
sgm	singulár maskulina
sta	stav absolutní
stasg	stav absolutní v singuláru
stapl	stav absolutní v plurálu
stc	stav vázaný (constructus)
stcsg	stav vázaný v singuláru
stcpl	stav vázaný v plurálu
W	Jacob Weingreen, <i>Učebnice biblické hebrejštiny</i> (číselný odkaz na kapitolu)

1/ Charakter biblické hebrejštiny

1. Zařazení

Hebrejštiny patří do západní, kanaanské skupiny semitských jazyků. Semitské jazyky se mluvnickým charakterem i slovníkem výrazně liší od skupiny indoevropské (řečtina, latina, keltština, germánské, románské, slovanské jazyky).

Přehled semitských jazyků podle příbuznosti (kurzívou označené se už neužívají):

<i>východní</i>	<i>západní</i>	<i>jižní</i>
<i>akkadština (babylónština),</i>	<i>kanaanština (ugaritština, feničtina, móabština)</i>	arabština
<i>asyrština</i>	hebrejštiny	etiopština
<i>eblajština</i>	aramejštiny, syrština	

2. Název

Ve Starém zákoně je doloženo trojí označení pro hebrejštinu:

<i>s^efat kena'an</i> – kanaanština	שִׁפְתֵי כְנָעַן	Iz 19,18
<i>j^uhudít</i> – judština	יְהוּדִית	Iz 36,11.13
<i>hebraisti</i> – hebrejštiny	עִבְרָאִיִּטִּי	v prologu k Sir (asi 130 př. Kr.)

3. Vývoj

Hebrejštiny byla původně jedno z kanaanských nářečí. Jako samostatný literární jazyk je doložena od 12. do 5. století př. Kr.). V poexilní době se běžně mluvilo aramejsky, hebrejštiny se uchovávala jako jazyk Písma a bohoslužby. Od 2. století po Kr. masoretská rabínská škola kodifikovala jazyk na textu Písma (Tanach). Dále se rozvíjela rabínská hebrejštiny Mišny a Talmudu. Po úpadku mezi 9. a 19. stoletím se začal na základě biblické a rabínské literatury formovat moderní mluvený jazyk *ivrit*, ustanovený v roce 1948 jako úřední řeč státu Izrael.

4. Mluvnický charakter

Semitské jazyky jsou postaveny na trojkonsonantní, abstraktní významové jednotce zvané kořen, která vnitřní vokalicou obměnou (introflexí) a systémem předpon a přípon vytváří jednotlivá slova, slovní druhy a vazby.

a) introflexe

kořen Š L M		
<i>šálóm</i>	שָׁלוֹם	pokoj
<i>šálém</i>	שָׁלַם	ukončený, úplný
<i>šillém</i>	שָׁלַם	odplatil
<i>Šlomo</i>	שְׁלֹמֹה	Šalomoun
<i>J^urúšálajim</i>	יְרוּשָׁלַיִם	Jeruzalém

b) odvozování předponami a příponami

kořen Q W L (q=k)		
<i>kól</i>	קול	hlas
<i>kólí</i>	קולי	můj hlas
<i>kólót</i>	קולות	hlasy
<i>b^ekól</i>	בקול	hlasem
<i>b^ekólí</i>	בקולי	v mém hlase

Morfologický systém hebrejštiny je poměrně chudý. Přípony označují singulár, plurál, maskulinum a femininum. Předpony a příklonky určují okolnosti, člen, případně osobu. Hebrejštiny má dva slovesné systémy – perfektum a imperfektum.

5. Slovní druhy

S určitým zjednodušením lze pro hebrejštinu stanovit čtyři kategorie slov:

1. **jména:** pojmy (substantiva) a jejich vlastnosti (adjektiva)
2. **zájmena:** zastupují jména
3. **slovesa:** vyjádření děje nebo stavu
4. **ostatní slova a částice:** navozují kontext (předložky, modální a emfatické částice, spojky)

Mimoto hebrejštiny disponuje řadou předpon, přípon a vsunutých prvků (prefixy, sufixy, infixy), jež slovo blíže určují.

6. Kvadrátní písmo

Kvadrátní písmo je původem aramejské, jak se užívalo v Asýrii od 9. století př. Kr. a jak v něm byly za babylónského exilu zapsány biblické knihy. Prvotní, předexilní forma (protopalestinské písmo) byla podobná fénickému slabičnému písmu z Byblu. Je doložena na ostrakách a nápisech od 13. století př. Kr. do exilu, např. na ostrakách z Lakíše a na samařských ostrakách, na abecedáři z Izbet Šarta, na móabské stéle, na nápisu v šíloašském vodovodu.

Kromě tohoto typu kvadrátního písma, které imituje rukopisné záznamy v kodexech, se dnes užívá také zjednodušená varianta (nestínovaná) a trochu odlišná varianta psaná (kurzíva).

Text běží zprava doleva, zapsány jsou pouze souhlásky. Hebrejštiny potřebuje 22 základních znaků. V rámci tohoto systému jsou zvláštnosti:

1. pět písmen má navíc koncové varianty (tzv. finály): **k, m, n, p, c**
2. dvě souhlásky jsou němé (původně byly hrdelné): alef, 'ajin
3. tři souhlásky mají výslovnost buď raženou, nebo třenou: **b/v, k/ch, p/f**
4. **j, w** a **h** jsou sice souhlásky, ale někdy mohou označovat samohláskové čtení (patří mezi tzv. podkladové hlásky)

Více o souhláskách pojednávají příslušné kapitoly v mluvnících (např. Weingreen, s. 17–19).

7. Abeceda (Sled zprava doleva!)

l	ל	alef (') je němá souhláska (rás); vyslovuje se jen její samohláska	א
m koncové m	מ ם	b – ražená varianta v – třená varianta	ב ב
n koncové n	נ ן	g	ג
s	ס	d	ד
ʿ – ‘ajin: rás, nebo hrtanová	ע	h – hrtanová (laryngála)	ה
p – ražená varianta f – třená varianta koncové f	פ פ ף	w – polosamohláska: zaokrouhlené w, nebo ó / ú	ו
c (š) – důrazná koncové c	צ ץ	z	ז
k (q, k) – důrazná	ק	ch (ḥ) – hltanová	ח
r	ר	t (t) – důrazná	ט
s (š) š	ש ש	j – polosamohláska: j, nebo í	י
t	ת	k – ražená varianta ch – třená varianta koncové ch	כ כ ך

Úplná tabulka s přesným přepisem, názvy a číselnými hodnotami je např. ve Weingreenově učebnici na s. 17.

2/ Čtení masoretského textu (MT)

Základní hebrejský text je konsonantní, znaky se čtou zprava doleva. Samohlásky jsou v textu sekundární, do textu je podle tradovaného podání (masora) doplnili rabíni v osmém až devátém století po Kr. Při čtení se nejprve dešifruje souhláska, pak samohláska v jejím okolí. Takto kodifikovaná výslovnost je klasická (srv. kapitolu o hláskosloví v Mluvnici hebrejštiny a aramejštiny O. Klímy a S. Seger-ta, § 4–8, s. 27–35). V současné době se více používá zjednodušená varianta podle moderního jazyka ivrit.

1. Podkladové souhlásky (W 1)

Souhlásky ך ם ן původně sloužily také k označení samohláskového čtení, kde nebylo jednoznačné. V MT se nepoužívají důsledně. Pokud mají funkci samohlásky, nečtou se jako souhláska, ale čte se samohláska podle označené punktace, stejně jako u rázu א. V MT se vyskytují obě formy zápisu, s podkladovými souhláskami ך ם ן, nebo bez nich.

Scriptio plena (s podkladovou souhláskou): קוֹל kól – hlas.

Scriptio defectiva (varianta bez podkladové souhlásky): קל kol – hlas.

Přehled podkladových souhlásek (*matres lectionis*)

samohlásková výslovnost		příklad	souhláska	znak
í	dawid	דוֹיד	j	י
ó – ú	kol	קוֹל	w	ו
á – é (pouze je-li <i>h</i> na konci slova)	tóra	תוֹרָה	h	ה
a – e – i – u – o	ádám	אָדָם	–	א

2. Samohláskové značky (W úvod C)

V rabínských školách se rozvíjely různé formy zápisů samohlásek, většinou systémy teček (punktace) v okolí písmen (pod, nad, uvnitř). Tiberiáská punktace se ujala od sedmého století po Kr. jako standard. V ní je také kodifikován masoretský text.

a) *sublineární značky*

dcera	בַּת	a	
Adam	אָדָם	á	
král	מֶלֶךְ	e	
syn	בֶּן	é	
Izrael	יִשְׂרָאֵל	i	
spása	יְשׁוּעָה	redukována	

b) *supralineární značky a složené znaky*

Šalomoun	שְׁלֹמֹה	o	
žebřík	סֻלָּם	u	

Levi	לֵוִי	í	י
Josef	יוֹסֵף	ó	ו
Saul	שָׂאוּל	ú	ו
synové	בָּנָי	é	י

3. Redukovaná samohláska ševa (W 5)

typ ševa	výslovnost	přepis	
znělá	nejasný zvuk u souhlásky (°) v běžných přepisech bývá <i>e</i>	<i>Jrúšálajim</i>	יְרוּשָׁלַיִם
němá	spojení dvou souhlásek	<i>Jisra'él</i>	יִשְׂרָאֵל
složená	slabší zabarvení ^e nebo ^a v běžných přepisech bývá <i>e / a</i>	<i>Elohim</i>	אֱלֹהִים

4. Dageš (W 8)

Tečka uprostřed souhlásky (dageš) označuje větší intenzitu výslovnosti. Jsou dvě možnosti:

a) ražená výslovnost (oproti třené)

v	b	ב	ב
g (ğ)	g	ג	ג
d (ð)	d	ד	ד
ch	k	כ	כ
f	p	פ	פ
t (θ)	t	ת	ת

b) zdvojená výslovnost

může nastat u kterékoli souhlásky kromě א ע ה ח ך (laryngály a *r*)

Podrobněji o obou typech Weingreen (W 8) a Segert s. 41–43.

5. Koncové h (ה)

Většinou se nevyslovuje (je to podkladová hláska): תּוֹרָה (*tórā* – zákon), מֹשֶׁה (*móše* – Mojžíš). Má-li se vyslovit, je uprostřed tečka (mappiq): בְּנֵה (*b^enáh* – její syn).

6. Tetragram Božího jména (W 15,1)

Čtyři písmena Božího jména יְהוָה masoreti označili samohláskami výrazu „můj Pán“ (אֲדֹנָי – ^Adónáj). Nečte se tedy konsonantní podoba, ale samohláskami naznačené slovo: יְהוָה ^a-ó-á-^Adónáj. Je to návod, jak číst קָרָא – *q^eré*, čti), co je napsáno כָּתִיב – *k^etív*, zapsané) jinak.

Cvičení

překlad	výslovnost	
		אֱלֹהִים
		אָדָם
		נָח
		אַבְרָהָם
		יַעֲקֹב
		לֹוִי
		יְהוּדָה
		יִשְׂרָאֵל
		מֹשֶׁה
		יְהוֹשֻׁעַ
		דָּוִד
		שְׁלֹמֹה
		יְרוּשָׁלַם
		יִשְׁעִיָהוּ
		יְהוֹנָתָן

3/ Jména

Podstatná jména, přídavná jména a číslovky mají v hebrejštině stejné mluvnické charakteristiky. Jejich základní tvary zpravidla sestávají ze tří souhlásek.

substantivum	slovo / věc / událost	<i>dávár</i>	d-b-r	דָּבָר
adjektivum	svatý	<i>kádóš</i>	q-d-š	קָדֵשׁ
číslovka	jeden	<i>echád</i>	'-ch-d	אֶחָד

1. Mužský a ženský rod – maskulina, feminina (W 18)

Většina substantiv jsou mužského rodu: אָח *ách* – bratr; בֵּן *bén* – syn; אִישׁ *iš* – muž.

Slova ženského rodu a abstrakta jsou většinou odvozená koncovkami:

הָ -*á*

zákon	<i>tórá</i>	תּוֹרָה
žena	<i>iššá</i>	אִשָּׁה
dobrá	<i>tová</i>	טוֹבָה

ת -*t* s různou vokalizací (-*t*, -*et*, *ít*, *ót*, *út*)

dcera	<i>bat</i>	בַּת
pravda	<i>emet</i>	אֱמֶת
smlouva	<i>b'rit</i>	בְּרִית
sestra	<i>áchót</i>	אָחוֹת
svědectví	<i>'édút</i>	עֵדוּת

2. Množné číslo – plurál (W 19–20)

Množné číslo hebrejštiny tvoří koncovkou, odlišnou pro mužský a ženský rod. Zvláštní koncovku má dvojné číslo – duál – dochovaný zvláště u párových pojmů (ruce, oči, nohy), ale používaný i o dvojicích vůbec (dva bratři).

Koncovky plurálu

m	ים	- <i>ím</i>	bratři dobří	<i>achím</i> <i>tóvím</i>	אָחִים טוֹבִים
f	ות	- <i>ót</i>	dcery	<i>bánót</i>	בָּנוֹת

Vokalizační změna: ve 3. slabice od konce je ševa. דְּבָרִים *d'vārím* – slova.

Některá podstatná jména se vyskytují **pouze v plurálu**

voda	<i>majím</i>	מַיִם
nebe	<i>šámajím</i>	שָׁמַיִם
život	<i>chajjím</i>	חַיִּים

Duál má pro oba rody koncovku יִם -ajim

(dvě) ruce	jádajim	יָדַיִם
(dvě) oči	'énajim	עֵינַיִם
rty	s ^e fátajim	שִׁפְתַּיִם
dva	š ^e najim	שְׁנַיִם
dva bratři	achajim	אֲחָיִם

Přehled

	m		f		
sg	bez přípony		ách – אָח	הָ	-á b ^e ráchá – בְּרָכָה
du	יִם	-ajim	achajim – אֲחָיִם	יִם	-ajim s ^e fátajim – שִׁפְתַּיִם
pl	יִם	-ím	achím – אֲחָיִם	וְ	-ót b ^e ráchót – בְּרָכוֹת

3. Nepravidelnosti

muži	^a nášim	אֲנָשִׁים	muž	íš	אִישׁ
ženy	nášim	נָשִׁים	žena	iššá	אִשָּׁה
otcové	^a vót	אֲבוֹת	otec	áv	אָב
synové	bánim	בָּנִים	syn	bén	בֶּן
dcery	bánót	בָּנוֹת	dcera	bat	בַּת
domy	bátim	בָּתִּים	dům	bajit	בֵּית
města	'árím	עָרִים	město	'ír	עִיר

4. Člen ha- / הָ (W 16)

Odkazuje na známé nebo dříve zmíněné (to město). Připojuje se přímo ke slovu. Je stejný v rodě i čísle: הָאִישׁ há-íš – ten muž; הָאִשָּׁה há-iššá – ta žena; הָרָאשִׁים há-rášim – ti náčelníci.

Hláskové změny:

zdvojká po členu u všech souhlásek הָ הָ אָ רָ (laryngály, alef, r)

(ten) syn	ha-bbén	הַבֶּן
(to) slovo	ha-ddávár	הַדָּבָר
(ten) dobrý	ha-ttót	הַטּוֹב

délka (há-) místo zdvojký před הָ אָ רָ a před přízvučným ע

(ten) náčelník	há-róš	הָרֹאשׁ
(ta) země	há-árec	הָאָרֶץ
(ta) hora	há-har	הָהָר
(to) město	há-'ír	הָעִיר

varianta *he* před ן a před nepřízvučným ע

(ty) hory	<i>he-hárím</i>	הָרִים
(ta) města	<i>he-'árím</i>	הָעָרִים

5. Spojka ו (W 21)

Připojuje se přímo ke slovu. Může mít význam slučovací (*a*), odporovací (*ale*), nebo důvodový (*a proto*). Vokalizace se řídí podle následující hlásky:

še-va	většinou	a ten kámen	<i>w^ehá'veen</i>	וְהָאֶבֶן
		a otec	<i>w^e'áv</i>	וְאָב
wa	před <i>a</i>	a otcové	<i>wa^avót</i>	וְאֲבוֹת
wá-	obsahuje člen <i>ha-</i>	a ta země	<i>wá'árec</i>	וְאֶרֶץ
wí-	před <i>j-</i>	a Juda	<i>wihúdá</i>	וְיְהוּדָה
u-	před <i>b-</i> / <i>v-</i> / še-va	a Samuel	<i>uš^emú'él</i>	וְשָׁמוּאֵל
		a syn	<i>uven</i>	וְבֶן

Cvičení

překlad	určení	přepis	
			הַנְּבִיאִים
			נְבִיאִים
			אֱלֹהִים
			וְדַבָּרָה
			וְדַעַת
			תּוֹלְדוֹת

Četba

יִרְמְיָהּ הַנְּבִיא: תּוֹרָה נְבִיאִים וְכַתּוּבִים: יְהוָה אֱלֹהִים:
וְדַבָּרָה אִשָּׁה נְבִיאָה: וְהָאֶבֶן גְּדֹלָה: כָּל-אָדָם:
טוֹבָה חֲכָמָה: תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ:

Slovník

moudrost (<i>chochmá</i>)	חֲכָמָה	prorok	נְבִיא
dobry	טוֹב	žena	אִשָּׁה
rodopis, vznik	תּוֹלְדוֹת	kámen (f)	אֶבֶן
nebe	שָׁמַיִם	velký	גָּדוֹל
země	אָרֶץ	celý, všechen, každý (<i>kol</i>)	כָּל

4/ Jmenná přívlastková vazba

V biblické hebrejštině se přívlastek vyjadřuje většinou bezpříznakovým přiřazením podstatného jména. V takové vazbě je první jméno určováno (kdo, co), druhé určuje (čí, jaké): בֶּן אָדָם – syn člověka, lidský syn. Z formálního pohledu je první jméno vázáno na druhé, je tedy ve stavu vázaném (*status constructus*). Vázanost se může označovat spojovníkem (*makkéř*).

1. Stav (*status*) jmen (W 23)

stav	podoba tvaru	syn	slovo
absolutní (<i>status absolutus, sta</i>)	s plnou vokalizací	בֶּן	דָּבָר
vázaný (<i>status constructus, stc</i>)	redukováný s krátkou samohláskou nebo ševa se změnou koncovky	בֶּן בְּנֵי	דָּבָר דְּבָרֵי

Jméno jako pojem je ve stavu vázaném a je na prvním místě, jméno jako bližší určení pojmu je v stavu absolutním a je na druhém místě: *slovo Hospodinovo*.

Přehled základních tvarů sta / stc

	sgm	plm	sgf	plf
sta	bez koncovky, plná vokalizace	-ím ים	-á ה	-ót זֹת
stc	bez koncovky, redukce	-é י	-at ת	-ót זֹת

sta	dávár – דָּבָר	d'várím – דְּבָרִים	b ^e ráchá – בְּרָכָה	b ^e ráchót – בְּרָכוֹת
stc	d'var – דְּבָר	divré – דְּבָרֵי	birkat – בִּרְכַּת	birkót – בִּרְכוֹת

Dlouhé samohlásky s podkladem (וּ וִ יִ) se v stc nekrátí: שִׁיר הַשִּׁירִים *šir ha-ššírim* – píseň písní. Člen má pouze **druhé** slovo (určující): כּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם *kóchvé ha-ššámajim* – hvězdy nebe. Určující slovo se zpravidla překládá jako adjektivum: הָר קֹדֶשׁ אֱלֹהִים – *har kódeš^Elohím* – svatá Boží hora (doslova „hora svatosti Boha“).

2. Nepravidelnosti (W 24)

	sg sta	sg stc	pl sta	pl stc
muž	אִישׁ	אִישׁ	אֲנָשִׁים	אֲנָשִׁי
žena	אִשָּׁה	אִשָּׁה	נָשִׁים	נָשִׁי
oko	עֵין	עֵין	עֵינִים	עֵינַי
město	עִיר	עִיר	עָרִים	עָרַי
dům	בֵּית	בֵּית	בָּתִּים	בָּתַי
den	יוֹם	יוֹם	יָמִים	יָמַי
hlava	רֹאשׁ	רֹאשׁ	רָאשִׁים	רָאשָׁי

Cvičení

překlad	určení	
		בְּנֵי־אָדָם
		תּוֹרַת מֹשֶׁה
		בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
		אֱלֹהֵי אֲבֹתָם

Četba

דְּבַר־יְהוָה: עֵץ־חַיִּים: רוּחַ חֲכָמָה:
סֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה: קֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים: רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב וְהַיָּדִים יָדֵי עֲשׂוֹ: (Gn 27,22)
אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם: (Jer 10,10)
אִישׁ אֱמוּנֹת רַב־בְּרָכוֹת: (Př 28,20)

Slovník

voda	מַיִם	slovo, věc, událost	דְּבַר
hlas	קוֹל	strom, dřevo	עֵץ
ruka	יָד	život	חַיִּים
král	מֶלֶךְ	dech, duch	רוּחַ
svět, věk	עוֹלָם	svitek, kniha	סֵפֶר
muž	אִישׁ	svatyně	קֹדֶשׁ
pravda	אֱמוּנָה	hlava, počátek	רֹאשׁ
mnohý	רַב	rok	שָׁנָה

5/ Adjektivní přívlastek, jmenné věty s adjektivem

Přídavné jméno se používá buď jako přívlastek (moudrý muž), nebo jako přísudek (muž je moudrý).

1. Přídavné jméno v přívlastkové vazbě (W 18–19)

Stojí za podstatným, shoduje se s ním v rodě a čísle, pokud má jméno člen, má jej i adjektivum. Překládá se jako slovní spojení.

podstatné + přídavné jméno	veliký král	<i>melech gádól</i>	מֶלֶךְ גָּדוֹל
shoda v rodě a čísle	dobrá země	<i>erec tóvá</i>	אֶרֶץ טוֹבָה
	mnohé dny	<i>jámim rabím</i>	יָמִים רַבִּים
člen je u jména i u přívlastku	ta malá sestřička	<i>ha-^achót ha-kketanná</i>	הָאֵחָת הַקְּטָנָה

2. Přídavné jméno v přísudku

Stojí zpravidla před podstatným, shoduje se s ním, ale nemá člen. Překládá se jako jmenná věta se sponou (je, jsou).

přídavné + podstatné jméno	Hospodin je veliký.	<i>gádól ^Adónáj</i>	גָּדוֹל יְהוָה
shoda	Moudrost je dobrá.	<i>tóvá chochmá</i>	טוֹבָה חֲכָמָה
adjektivum nemá člen	Ti dva jsou dobří.	<i>tóvim ha-šš^enajim</i>	טוֹבִים הַשְּׁנַיִם

3. Stupňování (W 62)

Hebrejšтина nemá zvláštní tvary. Druhý stupeň se vyjádří prostým adjektivem, nebo pomocí předložky מִן *min* – „od, než“, u něž koncové *n* většinou odpadá a *m* se spojuje se slovem: *mé-*. Superlativu odpovídá nejčastěji jmenný přívlastek v plurálu; může být se členem.

komparativ	prosté adjektivum	mladší syn	<i>ha-bbén ha-kkátán</i>	הַבֶּן הַקָּטָן
	předložka מִן <i>min</i>	lepší než	<i>tóv min...</i>	טוֹב מִן
superlativ	opis plurálem	nesvětější	<i>kódeš kodášim</i>	קֹדֶשׁ קְדָשִׁים

4. Vazby s ukazovacím zájmenem (W 32)

Ukazovací zájmeno ve vazbě se jménem se chová jako adjektivum: stojí za jménem, shoduje se s ním, má člen.

blízký odkaz

m	tento den	<i>ha-jjóm ha-zze</i>	הַיּוֹם הַזֶּה	tento	ze	זֶה
f	tato země	<i>há-árec ha-zzot</i>	הָאֶרֶץ הַזֹּאת	tato	zot	זֹאת
plm/f	tato slova	<i>ha-dd^rvárim há-élle</i>	הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה	tito / tyto	élle	אֵלֶּה

vzdálený odkaz

sgm	ten den	<i>ha-jjóm ha-hú</i>	הַיּוֹם הַהוּא	ten	<i>hú</i>	הוּ
sgf	to město	<i>há-'ír ha-hí</i>	הָעִיר הַהִיא	ta	<i>hí</i>	הִיא
plm	ti muži	<i>há-^anášim há-hem</i>	הָאֲנָשִׁים הֵם	ti	<i>hem</i>	הֵם
plf	ty ovce	<i>ha-ccón há-hénná</i>	הַצֹּאן הַהֵנָּה	ty	<i>henná</i>	הֵנָּה

5. Jmenné věty

V překladu je třeba doplnit sponu (je, jsou). Adjektivní přívlastek stojí zpravidla na začátku. Někdy se na konci opakuje podmět formou zájmena.

se zájmenem: toto je	Toto <i>je</i> svitek.	זֶה סֵפֶר
s adjektivním přívlastkem	Hospodin <i>je</i> veliký Bůh.	אֵל גָּדוֹל יְהוָה
sponové (resumptivní) zájmeno	To místo (<i>to</i>) <i>je</i> svatá zem.	הַמָּקוֹם אֲדַמַּת־קֹדֶשׁ הוּא

Cvičení

překlad	určení	
		יָמִים רַבִּים
		אֶרֶץ טוֹבָה
		זֶה בַּיִת
		אֵל גָּדוֹל

Četba

שֵׁם־הַנֶּהָר הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא: (Gn 2,11)
 זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם: (Gn 5,1)
 זֶה בַּיִת אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם: (Gn 28,17)
 הַמָּקוֹם אֲדַמַּת־קֹדֶשׁ הוּא: (Ex 3,5)
 כִּי אֵל גָּדוֹל יְהוָה וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל־כָּל־אֱלֹהִים: (Ž 95,3)
 טוֹבָה חֻכְמָה מְגֻבֶּרֶת: (Kaz 9,16)

Slovník

země, půda	אֲדָמָה	jméno – jména	שֵׁם – שְׁמוֹת
síla, Bůh	אֵל	řeka	נָהָר
na	עַל	dům	בַּיִת
od, než	מִן	brána	שַׁעַר
odvaha, síla	גְּבוּרָה	místo	מָקוֹם

6/ Osobní zájmena podmětová a předmětová

1. Podmětové tvary (W 28)

Zájmena mají jednak plné tvary k vyjádření podmětu (já), jednak příklonné k vyjádření předmětu a přivlastňovacího vztahu (mě, můj). Řazení v hebrejských gramatikách bere za základ třetí osobu jednotného čísla mužského rodu (3sgm).

oni	<i>hem (hemmá)</i>	הֵם (הֵמָּה)	on	<i>hú</i>	הוּא
ony	<i>henná</i>	הֵנָּה	ona	<i>hí</i>	הִיא
vy (m)	<i>attem</i>	אַתָּם	ty (m)	<i>attá</i>	אַתָּה
vy (f)	<i>atten</i>	אַתְּ	ty (f)	<i>at</i>	אַתְּ
my	<i>^anachnú</i>	אַנַּחְנוּ	já	<i>^aní (ánóchi)</i>	אֲנִי (אֲנֹכִי)

Podmětové zájmeno vnitřně vyjadřuje existenci a odpovídá příslušné osobě slovesa být, které hebrejština nemá. אֲנִי יְהוָה *^aní ^Adónáj* – já (jsem) Hospodin.

2. Zájmenné sufixy (W 25)

Jsou to koncové slabiky osobních zájmen. Připojují se za slovo jako jeho součást. S předložkou mají význam **předmětu**: v něm, ke mně, jako on... Se substantivem mají význam **přivlastňovacího zájmena**: jeho jméno, můj král.

3sgm	<i>-hem (ám)</i>	הֵם (ם)	3sgm	<i>-ó</i>	וְ
3sgf	<i>-hen (án)</i>	הֵן (ן)	3sgf	<i>-áh</i>	הָ
2sgm	<i>-chem</i>	כֶּם	2sgm	<i>-chá</i>	כָּ
2plf	<i>-chen</i>	כֶּן	2sgf	<i>-ch</i>	כָּ
1pl	<i>-nú</i>	נוּ	1sg	<i>-í</i>	יְ

3. Předmětový pád zájmen (W 26, 28)

Předložka ét (ót) – אֵת (אֹת)

je (m)	<i>ótám (ethem)</i>	אֵתָם (אֹתָהֶם)	ho	<i>ótó</i>	אוֹתוֹ
je (f)	<i>ótán (ethen)</i>	אֵתָן (אֹתֶיהָ)	ji	<i>ótáh</i>	אוֹתָהּ
vás (m)	<i>etchem</i>	אֵתְכֶם	tebe (m)	<i>ótchá</i>	אוֹתְךָ
vás (f)	<i>etchen</i>	אֵתְכֶן	tebe (f)	<i>ótách</i>	אוֹתְךָ
nás	<i>ótánú</i>	אוֹתָנוּ	mě	<i>ótí</i>	אוֹתִי

Předložka označuje akuzativ, v překladu se neprojeví: בָּרָא אוֹתוֹ *bará ótó* – stvořil ho.

Předložka ל – ל

jím (m)	<i>láhem</i>	לָהֶם	jemu	<i>ló</i>	לוֹ
jím (f)	<i>láhen</i>	לָהֶן	jí	<i>láh</i>	לָהּ
vám (m)	<i>láchem</i>	לָכֶם	tobě (m)	<i>l'chá</i>	לָךְ
vám (f)	<i>láchen</i>	לָכֶן	tobě (f)	<i>lách</i>	לָךְ
nám	<i>lánú</i>	לָנוּ	mně	<i>lí</i>	לִי

Odpovídá dativu. שָׁלוֹם לָכֶם *šálóm láchem* – pokoj vám.

4. Jmenné věty s osobními zájmeny

Jmenné věty nemají sloveso být či mít. Jejich úlohu plní částice nebo předložka se zájmenem.

Je /není – existenční věta (*es gibt / there is*)

Existence se vyjadřuje částicí, ne slovesem.

je	<i>ješ</i>	יֵשׁ
není	<i>én</i>	אֵין

יֵשׁ יְהוָה בְּמָקוֹם הַזֶּה (Gn 28,16) – Na tomto místě je Hospodin.

אֵין שָׁלוֹם (Ž 38,4) – Není pokoj.

Má – posesivní věta (*est illi*)

Hebrejštiny nezná sloveso mít. Vlastnění vyjadřuje obratem s částicemi יֵשׁ (je) a אֵין (není) vzhledem k někomu. V MT jsou doloženy následující obraty:

mají (m)	<i>ješ láhem</i>	יֵשׁ-לָהֶם	má (m)	<i>ješ ló</i>	יֵשׁ-לוֹ
nemají	<i>én láhem</i>	אֵין-לָהֶם	nemá	<i>én ló</i>	אֵין לוֹ
nemají (f)	<i>én láhen</i>	אֵין-לָהֶן	nemá (f)	<i>én láh</i>	אֵין-לָהּ
nemáte (m)	<i>én láchem</i>	אֵין-לָכֶם	nemáš (m)	<i>én l'chá</i>	אֵין-לָךְ
–	–	–	máš (f)	<i>ješ lách</i>	יֵשׁ-לָךְ
			nemáš	<i>én lách</i>	אֵין לָךְ
máme	<i>ješ lánú</i>	יֵשׁ-לָנוּ	mám	<i>ješ lí</i>	יֵשׁ-לִי
nemáme	<i>én lánú</i>	אֵין-לָנוּ	nemám	<i>én lí</i>	אֵין-לִי

יֵשׁ-לִי רֵב אָחִי (Gn 33,9) – Mám dost, bratře.

Jeho je – přivlastňovací (*patří mu*)

K předložce se sufixem je třeba doplnit sponové sloveso.

לֹו הַיָּם (Ž 95,5) – Jeho je moře.

(Zde) je o přítomnosti osoby. Sufix se připojuje k částici הִנֵּה *hinné* – zde, hle.

(zde)jsem	<i>hinnéní</i>	הִנֵּנִי
(zde) jsme	<i>hinnénú</i>	הִנֵּנּוּ

Cvičení

překlad	určení	
		אַתָּה
		אַנְחֵנוּ
		לָנוּ
		הֲנִי
		אֲנִי
		הוּא

Četba

אָרוּר אַתָּה: (Gn 3,14)
 וְלִלְכֹן שְׁתֵּי בָנוֹת שֵׁם הַגִּדְלָה לְאָה וְשֵׁם הַקְטָנָה רָחֵל: (Gn 29,16)
 אַחִים אַנְחֵנוּ בְּנֵי אִישׁ־אַחֶד: (Gn 42,13)
 יִשְׁלָנוּ אָב זָקֵן: (Gn 44,20)
 מֹשֶׁה מֹשֶׁה: הֲנִי: (Ex 3,4)
 יֵשׁ אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל: (1 Sam 17,46)
 רֹאשִׁית חֲכָמָה יֵרָאֵת יְהוָה: (Ž 111,10)
 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד: (Ž 133,1)
 אֵין חֲכָמָה וְאֵין תְּבוּנָה: (Př 21,30)
 אֲנִי הוּא: (Iz 43,13)
 לִיהוָה אֲנִי: (Iz 44:5)

Slovník

bázeň	יִרְאָה	prokletý	אָרוּר
píseň	שִׁיר	dvě (f)	שְׁתֵּים
stupeň, schod	מַעֲלָה	starý	זָקֵן
pochopení	תְּבוּנָה	začátek	רֹאשִׁית

7/ Přivlastňovací sufixy

Koncovky osobních zájmen přímo připojené ke slovu označují vztah pojmu k dané osobě. Sufix se zpravidla překládá jako přivlastňovací zájmeno: *jeho* syn.

jejich (m)	-hem (ám)	הֵם (-ם)	jeho	-ó	וְ
jejich (f)	-hen (án)	הֵן (-ן)	její	-áh	הִיא
váš (m)	-chem	כֶּם	tvůj (m)	-chá	כֶּךָ
váš (f)	-chen	כֶּן	tvůj (f)	-ch	כֶּךָ
náš	-nú	נָנוּ	můj	-í	נִי

Příklady: קוֹלִי *kólí* – můj hlas; שְׁמוֹ *šémó* – jeho jméno.

1. Změny ve tvaru jména (W 25, 31)

S přijetím sufixu jméno oslabuje kmenovou samohlásku. Tvar se někdy liší od stavu vázaného. Úplný přehled jednotlivých typů je ve W, dodatek č. 13.

třída:	sta	stc	tvar pro sufix	můj
beze změny	<i>kól</i>	<i>kól</i>	<i>kól</i>	<i>kólí</i>
á-á = 0-á	<i>dávár</i>	<i>dʿvar</i>	<i>dʿvár</i>	<i>dʿvári</i>
e-e = a-0	<i>melech</i>	<i>melech</i>	<i>malk</i>	<i>malkí</i>
e-e = i-0	<i>séfer</i>	<i>séfer</i>	<i>sifr</i>	<i>sifrí</i>
X = XX	<i>'am</i>	<i>'am</i>	<i>'amm</i>	<i>'ammí</i>
XXh = XX	<i>ró'e</i>	<i>ró'é</i>	<i>ró'</i>	<i>ró'í</i>
XwX = XóX	<i>máwet</i>	<i>mót</i>	<i>mót</i>	<i>mótí</i>
XjX = XéX	<i>bajit</i>	<i>bét</i>	<i>bét</i>	<i>betí</i>
áh = át	<i>tórá(h)</i>	<i>tórat</i>	<i>tórát</i>	<i>tórátí</i>

2. Nepravidelnosti (W 37)

překlad do češtiny	příklad	tvar pro suf.	stc		sta	
	אָבִי	<i>áví</i>	<i>^aví</i>	otec	<i>áv</i>	אָב
	אָחִיכֶם	<i>áchí</i>	<i>^achí</i>	bratr	<i>ách</i>	אָח
	פִּיהֶם	<i>pí</i>	<i>pí</i>	ústa	<i>pe</i>	פֶּה
	בְּנֵי	<i>ben / bin</i>	<i>ben</i>	syn	<i>bén</i>	בֶּן
	בָּתִּי	<i>bitt</i>	<i>bat</i>	dcera	<i>bat</i>	בַּת
	אִשָּׁתוֹ	<i>išt</i>	<i>ešet</i>	žena	<i>iššá</i>	אִשָּׁה
	אֲחֻתָּהּ	<i>^achót</i>	<i>^achót</i>	sestra	<i>áchót</i>	אֲחֻת

3. Jméno v plurálu se sufixem (W 36)

Jméno je ve stavu vázaném (-é místo -ím) a navíc se mění vokalizace.

plurál sta	plurál stc	plurál se sufixem
dʿvārím – דְּבָרִים	divré – דְּבָרַי	dʿvārai – דְּבָרַי
slova	slova	moje slova

jejich (m)	-éhem	יְהִם	jeho	-áw	יְו
jejich (f)	-éhen	יְהִן	její	-há	הִי
vaši (m)	-échem	יְכִם	tvoji (m)	-echá	יְךָ
vaši (f)	-échen	יְכִן	tvoji (f)	-ajich	יְךָ
naši	-énú	יְנוּ	moji	-ai	יְי

Cvičení

překlad	určení	
		אָבִינוּ
		אָבִי
		בְּנִי
		בְּנִי
		בְּנֹתִי
		אָחִיךָ
		אִשְׁתּוֹ

Četba

שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה: (Gn 3,20)

אִי הָבֵל אָחִיךָ: הַשְׁמֵר אָחִי אָנֹכִי: (Gn 4,9)

אִיהָ שָׂרָה אִשְׁתְּךָ: (Gn 18,9)

אָבִי: הִנֵּנִי בְנִי: (Gn 22,7)

הַבָּנוֹת בְּנֹתִי וְהַבָּנִים בְּנֵי וְהַצֹּאן צֹאנִי: (Gn 31,43)

יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ: (Ex 3,15)

יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה יְהוָה שְׁמוֹ: (Ex 15,3)

אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: (Ex 20,2)

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ

מֵעוֹלָם וָעֶד-עוֹלָם: (1 Kron 29,10)

קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת

מִלֵּא כָל-הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: (Iz 6,3)

עַמִּי־אַתָּה: (Iz 51,16)
 שָׁבֵר בַּת־עַמִּי: (Pl 3,48)
 אֲנַחְנוּ נְשִׁינוּ בְּנֵינוּ וּבְנֵינֵנוּ: (Jer 35,8)

Slovník

do	עַר	kde	אֵיָה (אֵי)
šik, vojsko, zástup	צָבָא	což...?	הֵר־
plnost	מָלֵא	strážce	שֹׁמֵר
sláva	כְּבוֹד	ovce (sg i pl)	צֹאן
zkáza	שֶׁבֶר	bitva	מִלְחָמָה
lid	עַם	požehnaný	בְּרוּךְ

8/ Určení místa

1. Příklonné předložky (W 17)

Připojují se na začátek slova.

ל	l	k, pro, do	směr, zřetel, majitel	do věků	לְעֹלָם
ב	b / v	v, na	čas, místo, prostředek	v pokoji	בְּשָׁלֵם
כ	k / ch	jako, jak	srovnání, paralela	jako vodu	כְּמִים
מ	mi	od, než	původ, srovnání	než síla	מִגְבוּרָה

Vokalizace se může měnit podle okolí.

la / li / le	ladónáj / livné / lélohím	לִיהוּהָ לִבְנֵי לְאֵלֵהִים
ba / bi / be	ba-ššámajim / bi-š'émí / bélohím	בְּשָׁמִים בְּשָׁמִי בְּאֵלֵהִים
ka / ki / ke	kadónáj / kič'var / kélohím	כִּיהוּהָ כִּדְבַר כְּאֵלֵהִים
mé	mé'adónáj / mé'erec	מִיהוּהָ מֵאֶרֶץ

Způsoby použití příklonek:

a) se jménem

bez členu	b ^e midbar (stc)	na poušti	בְּמִדְבָּר
se členem	bammidbár	na (té) poušti	בַּמִּדְבָּר

Znaky implicitního členu jsou **vokalizace** a **zdvojka**.

b) se zájmenným suffixem

Používá se většinou příklonka, někdy však plný tvar předložky.

ל (אל) – k, do, pro / dativ

k němu / k ní	ló / lách	לו / לָהּ
k tobě (m / f)	l ^e chá / lách	לְךָ / לָךְ
ke mně	lí	לִי
k nim (m / f)	láhem / láhen	לָהֶם / לָהֶן
k vám (m)	láchem	לָכֶם
k nám	lánú	לָנוּ

ב – v / instrumentál

v něm / v ní	bó / báh	בוּ / בָּהּ
v tobě (m / f)	b ^e chá / bách	בְּךָ / בָּךְ

ve mně	<i>bí</i>	בִּי
v nich (m)	<i>báhem (bám)</i>	בָּהֶם (בָּם)
ve vás	<i>báchem</i>	בָּכֶם
v nás	<i>bánú</i>	בָּנוּ

כְּ (כְּמוֹ) – jako (příklonka je se jménem, zájmenný sufix se připojuje k plnému tvaru)

jako on	<i>kámóhú</i>	כְּמוֹהוּ
jako ty	<i>kámóchá</i>	כְּמוֹךָ
jako já	<i>kámóní</i>	כְּמוֹנִי
jako my	<i>kámónú</i>	כְּמוֹנוּ

מִ / מִן (מִן) – z, od, než (v některých tvarech je reduplikace *min-min* = *mimm/mimmen-*)

z něho	<i>mimmennú</i>	מִמֶּנּוּ
z tebe (m)	<i>mimm^echá</i>	מִמְּךָ
ze mě	<i>mimmenní</i>	מִמֶּנִּי
z nich (m)	<i>méhem</i>	מֵהֶם
z vás	<i>mikem</i>	מֵכֶם
z nás	<i>mimmennú (!)</i>	מִמֶּנוּ

אִתְּ (אִתּ) – s

s ním	<i>ittó</i>	אִתּוֹ
s tebou (m)	<i>itt^echá</i>	אִתְּךָ
se mnou	<i>itti</i>	אִתִּי
s vámi	<i>itt^echem</i>	אִתְּכֶם

2. Samostatné předložky

a) jednoslabičné

אֵת	<i>ét</i>	vzhledem k / akuzativ	tu zemi	אֵת הָאָרֶץ
אֶל	<i>el</i>	k	k hadovi	אֶל-הַנָּחָשׁ
מִן	<i>min</i>	z, od		מִן-הָאָרֶץ
עַל	<i>'al</i>	na (povrchu)		עַל-הָאָרֶץ
עַד	<i>'ad</i>	do	do věků	עַד-עוֹלָם
עִם	<i>'im</i>	s	s ovce	עִם-הַצֹּאן
בֵּין	<i>bén</i>	mezi	mezi světlem a mezi tmou	בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ

b) avojsiadicne

תַּחַת	<i>tachat</i>	pod	תַּחַת הָעֵץ
אַחַר	<i>achar</i>	po, za	אַחַר הַמָּבּוּל
אַצֵּל	<i>écel</i>	vedle, při	אַצֵּל הַמִּזְבֵּחַ

c) složené

לִפְנֵי	<i>lifné</i>	před	לִפְנֵי יְהוָה
מִפְּנֵי	<i>mipp^ené</i>	od	מִפְּנֵי יְהוָה
עַל־פְּנֵי	<i>'al-p^ené</i>	na (povrchu)	עַל־פְּנֵי־הָאָרֶץ
בְּתוֹךְ	<i>b^etóch</i>	uvnitř, uprostřed	בְּתוֹךְ הַמַּיִם
מִתּוֹךְ	<i>mittóch</i>	z	מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מִתַּחַת	<i>mittachat</i>	zpod	מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם
מֵאֵת	<i>mé'ét</i>	od	מֵאֵת יְהוָה
מֵעַל	<i>mé'al</i>	z	מֵעַל הָאָרֶץ

3. Nepravidelnosti (W 26, 47)

mezi některými předložkami a sufixem

אֶל	עַל	אַחַר	לִפְנֵי	תַּחַת
אֵלַי	עָלֵינוּ	אַחֲרֵיכֶם	לִפְנֵיהֶם	תַּחְתָּיו
ke mně	na nás	po vás	před nimi	pod ním

Cvičení

překlad	určení	
		לו
		בְּךָ
		כְּמֹהוּ
		מִכֶּם
		אִתָּנוּ
		אִתִּי
		עִמָּנוּ
		בְּדֶרֶךְ
		עָלָיו
		אִתָּם
		לָנוּ

Četba

בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וְנִקְבָּה בָרָא אֹתָם: (Gn 1,27)
 אָכֵן יֵשׁ יְהוָה בְּמִקְוֵם הַזֶּה: (Gn 28,16a)
 גָּדַל עַד־שָׁמַיִם חֲסִדָּךְ: (Ž 57,11)

לֹא לָנוּ יְהוָה לֹא לָנוּ
 כִּי־לִשְׁמֹךְ חֵן כְּבוֹד עַל־חֲסִדָּךְ עַל־אַמְתְּךָ: (Ž 115,1)

בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק: (Př 10,6)
 כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעֶךָ: (Iz 43,3)

וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וְגִבּוּרָה
 רוּחַ דַּעַת וִירְאָת יְהוָה: (Iz 11,2)

Slovník

věrnost	אַמֶּת	cesta	דֶּרֶךְ
spravedlivý	צַדִּיק	podoba	צֶלֶם
spočinula	נָחָה	stvořil	בָּרָא
duch (f)	רוּחַ	mužský rod	זָכָר
rozumnost, úvaha	בִּינָה	ženský rod	נִקְבָּה
rada	עֲצָה	opravdu	אָכֵן
poznání	דַּעַת	milost	חֲסֵד
bázeň	יִרְאָה	ne	לֹא
neboť, vždyť, ale	כִּי	dej	חֵן
zachránce, spasitel	מוֹשִׁיעַ	sláva	כְּבוֹד

9/ Číslovky

1. Základní sestava: 1–10 (W 83)

Má dvojí tvar: základní a odvozený se zakončením –á (ה-), kromě číslovek 1 a 2.

Číslo se označují písmeny abecedy.

	odvozený tvar – f	základní tvar – m
א	<i>echád</i>	<i>achad</i>
ב	<i>š^enaim</i>	<i>š^etain</i>
ג	<i>š^elošá</i>	<i>šálóš</i>
ד	<i>arbá'á</i>	<i>arba'</i>
ה	<i>chamiššá</i>	<i>cháméš</i>
ו	<i>šiššá</i>	<i>šéš</i>
ז	<i>šiv'á</i>	<i>ševa'</i>
ח	<i>š^emóná</i>	<i>š^emóne</i>
ט	<i>tiš'á</i>	<i>téša'</i>
י	<i>'ásará</i>	<i>'eser</i>

Číslovka tvoří přívlastkovou vazbu s podstatným jménem, je tedy ve vázaném stavu s jeho náležitostmi:

- redukce samohlásky
- změny: á(h) – at / ajim – é

sedm dní	<i>šiv'at jáním</i>	שִׁבְעַת יָמִים
dva synové	<i>š^ené váním</i>	שְׁנֵי בָנִים

V absolutním stavu je číslovka v přísudku:

הָיָה לַיַּעֲקֹב כָּל־נַפְשׁ שִׁבְעָה. Členů Jakubovy rodiny bylo sedm (Gn 46,25b).

Pro spojení číslovky s počítaným předmětem platí rodové zkřížení (chiasmus): základní tvar (m) se pojí s femininem substantiva (*šálóš bánót*, tři dcery), odvozený tvar (f) se pojí s maskulinem substantiva (*š^elošet báním*, tři synové).

Typické číselné vazby:

dvě ženy	<i>š^eté nášim</i>	שְׁתֵּי נָשִׁים
dva synové	<i>š^ené váním</i>	שְׁנֵי בָנִים
tři dny	<i>š^elošet jáním</i>	שְׁלֹשַׁת יָמִים
pět midjanských králů	<i>ch^oméšet malché midján</i>	חֲמִשָּׁת מַלְכֵי מִדְיָן
sedm let	<i>ševa' šánim</i>	שִׁבְע־שָׁנִים

2. Složené číslovky 11–19 (W 83)

Skládají se na principu sčítání: jedna-deset, dva-deset...

Ve složenině je *zkřížená vazba* tvaru maskulina a feminina. S počítaným předmětem se rovněž kříží v rodě:

m + f pro jména m	dvanáct tvých služebníků	שְׁנַיִם עָשָׂר עֲבָדֶיךָ
f + m pro jména f	dvanáct kamenů (f)	שְׁתֵּים עָשָׂרָה הָאֲבָנִים

Číselné označení skládají základní písmena: יָא (j + alef) – 11; יב (j + b) – 12; יג (j + g) – 13...

U 15 a 16 je místo יָה a יו kombinace טָ a טֶ (z úcty k písmenům Božího jména).

3. Desítky (W 83)

Jsou to plurály jednotkových číslovek s koncovkou maskulina: יָם – *ím*.

čtyři	<i>arba'</i>	אַרְבַּע
čtyřicet let	<i>arbá'ím šáná</i>	אַרְבַּעִים שָׁנָה

4. Stovky a tisíce

sto	<i>mé'á (sg) / mé'ót (pl)</i>	מָאתַי – מֵאוֹת
deset tisíc	<i>elef (sg) / 'lářim (pl)</i>	אַלְפֵי – אֲלָפִים

Tvoří se svými jmény adnominální vazbu. Počítané jméno je v sg.

osm set let	<i>š^emone mé'ot šáná</i>	שְׁמוֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה
třicet tisíc mužů	<i>š^elošet 'lářim iš</i>	שְׁלֹשָׁת אֲלָפִים אִישׁ

5. Vyjádření věku: *ben* בֶּן-שָׁנָה

בֶּן-מֵאוֹת שָׁנָה אַבְרָהָם Abrahámovi bylo sto let. („Abrahám byl syn sta let“, Gn 21,5)

6. Pořadí

Řadové číslovky jsou odvozeniny od základu příponou *-í* (ִי). Výjimka: první = jeden.

první	<i>echád</i>	אֶחָד
druhý	<i>šéní</i>	שֵׁנִי
třetí	<i>š^elíší</i>	שְׁלִישִׁי
čtvrtý	<i>r^eví'í</i>	רְבִיעִי
pátý	<i>ch^amíší</i>	חֲמִישִׁי
šestý	<i>šišší</i>	שִׁשִּׁי
sedmý	<i>š^eví'í</i>	שְׁבִיעִי

Třetí den: יוֹם שְׁלִישִׁי – *jóm š^elíší*.

Cvičení

překlad	určení	
		שְׁמֵנָה מֵאוֹת
		מֵאֵת
		שְׁתֵּים עָשָׂרָה
		שִׁבְעִים
		שָׁנִים עָשָׂר
		שְׁנֵיהֶם

Četba

וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי: (Gn 1,13)
 יִמְ־אָדָם שְׁמֵנָה מֵאֵת שָׁנָה: (Gn 5,4)

וְאַלֶּה יְמֵי שְׁנֵי־חַיֵּי אַבְרָהָם מֵאֵת שָׁנָה
 וְשִׁבְעִים שָׁנָה וְחֲמֵשׁ שָׁנִים: (Gn 25,7)

שָׁנִים עָשָׂר עֶבְרִיךְ אַחִים אָנַחְנוּ בְּנֵי אִישׁ־אַחָד: (Gn 42,13)
 וְשֵׁם שְׁתֵּים עָשָׂרָה עֵינַת מַיִם וְשִׁבְעִים חֲמָרִים: (Ex 15,27)
 שִׁמְעַ יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד: (Dt 6,4)
 אֵין בְּאֵרוֹן רַק שְׁנֵי לַחֹת הָאֲבָנִים: (1 Král 8,9)

Slovník

pramen (f)	עֵין	stalo se	וַיְהִי
palma (m)	חֲמָר	večer	עֶרֶב
slyš	שָׁמַע	ráno	בֹּקֶר
skříňka	אֲרוֹן	rok	שָׁנָה
jen, pouze, ale	רַק	služebník	עֶבֶד
tam	שָׁם	deska	לֹחַ

10/ Přísllovce a částice

1. Tázací slova

kdo	<i>mi</i>	מִי
co / jaký	<i>má</i>	מָה
proč	<i>lámmá</i>	לָמָּה
kde	<i>ajjé, éfó</i>	אֵיפֹה / אֵיפֶה
odkud	<i>mé'ajin</i>	מֵאֵין
jak	<i>échá</i>	אֵיכָה
zda	<i>h^a</i>	הֲ

Ve jmenných větách je třeba doplnit sponu (je, jsou...).

מָה-הוּא *ma hú* – co je to?

Tázací příklonka (zda...?) může stát na začátku kteréhokoli slova. Na rozdíl od členu je oslabená a nenásleduje po ní zdvojnásobení. הֲלֹא *h^aló* – což ne...?

2. Přísllovce

Přehled různých přísllovečných výrazů

tak (stvzení)	<i>kén</i>	כֵּן
proto	<i>'al-kén</i>	עַל-כֵּן
to (o obsahu)	<i>kó</i>	כֹּה
nyní, tedy	<i>'attá</i>	עַתָּה
tam	<i>šám</i>	שָׁם
ještě	<i>'ód</i>	עוֹד
velmi	<i>m^e'od</i>	מְאֹד
směrová částice (do)	<i>-á</i>	לְ

Směrová částice (původně akuzativní koncovka) se připojuje k označení místa.

יְרוּשָׁלַיִם *j^erúšálajmá* – do Jeruzaléma.

3. Modální částice

Zdůrazňují a citově zesilují výpověď.

vždyť	<i>ki</i>	כִּי
přece (což ne?!)	<i>h^aló</i>	הֲלֹא
jenom	<i>rak</i>	רַק

tady, jistě (hle)	<i>hinné</i>	הִנֵּה
prosím (neosobní)	<i>ánná</i>	אָנָא
prosím	<i>-ná</i>	אָנָא

Příklonka אָנָא -ná může stát samostatně, nebo se spojovníkem. Vyjadřuje prosbu, ale bez vztahu k osobě. הוֹשִׁיעָה נָא *hóší 'á-n-ná* – zachraň prosím!

4. Záporky

ne	<i>ló</i>	לֹ
ne (v imperativu)	<i>al</i>	אַל
není (žádný)	<i>én</i>	אֵין

Kladou se před slovo, volně nebo se spojovníkem.

לֹא־טוֹב *ló-tóv* – není dobré.

אַל־תִּירָא *al-tírá* – neboj se.

אֵין־יֵרָאָה אֱלֹהִים *én-jírat ^Elohím* – není žádná úcta k Bohu.

5. Vztažná částice *šer* (W 61)

překládá se podle slova, na něž odkazuje (který, kde, jak...)	<i>^ašer</i>	אֲשֶׁר
jak (podle toho jak)	<i>ka^ašer</i>	כַּאֲשֶׁר

הָאֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַגֵּן *há- 'éc ^ašer b^etóch ha-ggán* – ten strom, který (byl) uprostřed zahrady.

כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים *ka^ašer dibbér ^Elohím* – jak Bůh řekl.

6. Všeobecná zájmena: *kol* / *nefeš* / *dávár* / *iš*

každý, celý, všichni	<i>kol</i>	כָּל / כָּל
lidé (duše)	<i>nefeš</i>	נֶפֶשׁ
všichni	<i>kol-nefeš</i>	כָּל־נֶפֶשׁ
něco (věc)	<i>dávár</i>	דָּבָר
všechno	<i>kol-dávár</i>	כָּל־דָּבָר
někdo (muž)	<i>iš</i>	אִישׁ
všichni	<i>kol iš</i>	כָּל אִישׁ

כָּל *kol* je nesamostatné, nepřízvučné slovo (proto se *á* vyslovuje jako *o*). Předřazuje se jménům v singuláru se členem (celý), bez členu (každý), nebo v plurálu (všichni).

כָּל־הָאָרֶץ *kol há 'árec* – celá země.

כָּל־גּוֹי *kol-gój* – každý národ.

כָּל־גּוֹיִם *kol gójím* – všechny národy.

Není-li jméno výslovně uvedeno, používá se pro osoby *nefeš* (כָּל־נֶפֶשׁ – všichni), pro věci *dávár* (כָּל־דָּבָר – všechno).

Nejčastější obraty se zájmenem איש

někdo (muž)	někdo jako já	<i>iš ašer kámóní</i>	אִישׁ אֲשֶׁר כָּמֹנִי
všichni	všichni Izraelci	<i>kol-iš jisrá'él</i>	כָּל-אִישׁ יִשְׂרָאֵל
příslušník kmene či národa	Egypt'an	<i>iš micrí</i>	אִישׁ מִצְרַיִם
	Izraelci	<i>kol iš jisrá'él</i>	כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל
	místní (obyvatelé)	<i>kol-iš mákóm</i>	כָּל-אִישׁ מְקוֹם
činitelské jméno	bojovník	<i>iš milchámá</i>	אִישׁ מִלְחָמָה
(počet) mužů / osob	čtyři sta mužů	<i>arba' mé'ót iš</i>	אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ
každý	každý na své místo	<i>iš li-m'kómó</i>	אִישׁ לְמִקְוֹ
navzájem	jeden druhému	<i>iš el-ré'éhú</i>	אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ
		<i>iš el-áchíw</i>	אִישׁ-אֶל-אָחִיו

Cvičení

překlad	určení	
		מִי-אַתָּה
		מִה-הוּא
		לְמָה זֶה
		מֵאֵין אַתֶּם
		מִצְרִימָה
		רַק שְׁנֵי לַחֹת
		הֲנֵה-נָא
		וַיְהִי-כֵן
		כָּל-הָעָם
		שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה נֶפֶשׁ
		כָּל-נֶפֶשׁ חַיָּה
		אֵיפָה הֵם
		הֲלֹא אֲנִכִּי יְהוָה

Četba

כִּי-עָפָר אַתָּה: (Gn 3,19)
הֲלֹא כָל-הָאָרֶץ לִפְנֶיךָ: (Gn 13,9)
אֵיךְ שָׂרָה אֲשַׁתְּךָ: הֲנֵה בְּאֶהֱלִי: (Gn 18,9)
עַל-כֵּן שֵׁם-הָעִיר בָּאָר שְׁבַע: (Gn 21,31)
הֲאֵתָה זֶה בְּנֵי עֲשׂוֹ אִם-לֹא: (Gn 27,21)

אחי מאין אתם: מחרן אנחנו: (Gn 29,4)

השלום אביכם:

שלום לעבדך לאבינו: (Gn 43,27–28)

אנא שא נא פשע אחיך: (Gn 50,17)

מן הוא: הוא הלחם: (Ex 16,15)

הנה מה־טוב ומה־נעים

שבת אחים גם־יחד: (Ž 133,1)

כה אמר אדני יהוה צבאות: (Iz 10,24)

היהוה אין בציון: (Jer 8,19)

Slovník

vina	פֶּשַׁע	prach	עָפָר
chléb	לֶחֶם	zde, hle	הִנֵּה
příjemný	נָעִים	stan	אָהַל
přebývání	שִׁבְתָּ	město	עִיר
také	גַּם	jestliže, či	אִם
společný, svorný	יַחַד	pokoj	שָׁלוֹם
řekl	אָמַר	odpust'	שָׂא

11 / Sloveso: charakteristika

1. Kořen

Tři kořenné souhlásky (radikály) jsou nositeli významu. Ačkoli nepředstavují žádný slovesný tvar, bývají trojice radikál uváděny ve slovnících a překládány infinitivem. Některé slovníky však dávají přednost tvaru 3sgm perfekta (š-m-r / *šamar*). Pro celou konjugaci slovesa slouží jediný trojradikální vzor. V gramatikách se používá některý z následujících modelů:

schéma	výslovnost	význam	charakteristika vzoru
XXX	---	---	abstraktní vzorec, do nějž lze dosadit libovolnou souhlásku kořene
פ ע ל	pa-'a-la	dělat	klasický semitský vzor: z něj jsou názvy odvozených kmenů (pi'el, hi'íl, hitpa'el...) avšak střední 'ajin působí nepravidelnosti ve vokalizaci
ש מ ר	ša-ma-ra	střežit	je pravidelné, až na přesmyčku v kmeni hitpa'el
ק ט ל	ka-ta-la	zabít	všechny tvary jsou zcela pravidelné

2. Konjugace

Jsou dva systémy připojování signálů osoby:

1) **aformativní**: osobní přípony se připojují za kořen – *perfektum*.

2) **preformativní**: osobní předpony se připojují před kořen – *imperfektum*.

פִּעֵלXXX	שָׁמַרְתִּי	<i>šámartí</i>	-tí	1sg	perfektum (pf)	střežil jsem
XXXי	יִשְׁמַר	<i>jišmor</i>	ji-	3sgm	imperfektum (ipf)	bude střežit
יXXXו	יִשְׁמְרוּ	<i>jišmrú</i>	ji-ú	3pl	imperfektum	budou střežit

3. Osoby slovesného děje

	sg (m / f)	pl (m / f)
3	on / ona	oni / ony
2	ty (m / f)	vy (m / f)
1	já (oba rody)	my (oba rody)

4. Slovesné tvary

Za základní tvar se bere 3sgm aktivního perfekta: שָׁמַר *šamar* – střežil.

a) aformativní systém (perfektum)

název tvaru	překlad (3sgm)	kategorie	příklady
perfektum	střežil	všechny osoby	<i>šamar</i> / <i>šámartá</i>
participium aktiva	střežící	sgm / sgf / plm / plf	<i>šómér</i> / <i>šómřím</i>
participium pasiva	střežený	sgm / sgf / plm / plf	<i>šámúr</i> / <i>šēmúřím</i>
infinitiv absolutní	střežení	nevyjadřuje	<i>šámór</i>

b) preformativní systém (imperfektum)

<i>imperfektum</i>	bude střežit	všechny osoby	<i>jišmor / jišmrú</i>
<i>jussiv</i>	ať střeží	třetí osoby	<i>jišmor</i>
<i>narativ</i>	střežil	všechny osoby	<i>wajjišmor</i>
<i>imperativ</i>	střež	druhé osoby	<i>š^emor / šimrú</i>
<i>kohortativ</i>	chci střežit	první osoby	<i>ešmrá</i>
<i>infinitiv vázaný</i>	(aby) střežit	s předložkou <i>l / b / k</i>	<i>lišmor</i>

5. Slovesné kmeny

Základní význam slovesa (kmen *kal/qał*) modifikují odvozené kmeny. Jejich mluvnické názvy jsou od kořene **פעל** (*p-ʿ-l / pa-ʿ-a-la* – dělat).

	<i>aktivní</i>	<i>pasivní</i>	<i>reflexivní</i>
<i>základní</i>	<i>kał</i> (<i>q</i>) – dělal	<i>nif'al</i> (<i>ni</i>) – byl dělán, dělal se (si)	
<i>intenzivní</i>	<i>pi'el</i> (<i>pi</i>) – vykonával	<i>pu'al</i> (<i>pu</i>) – byl vykonáván	<i>hitpa'el</i> (<i>hitp</i>) – konal si
<i>kauzativní</i>	<i>hif'il</i> (<i>hi</i>) – dal dělat	<i>hof'al</i> (<i>ho</i>) – dal k udělání	

6. Slovesné třídy: silné a slabé

Silná slovesa mají ve všech tvarech tři radikály.

Slabá v některých tvarech ztrácejí jednu nebo i dvě radikály – jejich kořen je nepevný.

silné sloveso	XXX	שָׁמַר <i>šamar</i>	střežil
slabé sloveso	XX	קָם <i>kám</i>	vstal

Slovesa lze rozdělit na

a) tři třídy sloves *s laryngálou* (ה ע ח ה): jsou silné, ale mají typickou samohlásku *a*.

první laryngála	עמד <i>'-m-d</i>	stát
druhá laryngála	בחר <i>b-ch-r</i>	vybrat
třetí laryngála	שלח <i>š-l-ch</i>	poslat

b) sedm tříd *slabých sloves*: názvy podle slabých radikál (ה ו י א נ)

první nún	פָּנַח <i>n-g-š</i>	blížit se
první alef	פָּאָר <i>'-m-r</i>	řici
první waw a jod	פָּוֹשׁ <i>j-š-b</i>	sedět
	פָּיִט <i>j-t-b</i>	být dobrý
střední waw / jod – dutá	פָּוֶם <i>q-w-m</i>	stát
	פָּיִם <i>s-j-m</i>	položít
střední zdvojená	פָּבֵב <i>s-b-b</i>	obklopit
třetí hé (třetí slabá -ja)	פָּלָה <i>g-l-h</i>	valit
třetí alef	פָּמָצ <i>m-c-'</i>	najít

7. Sloveso se zájmenným sufixem

Zájmenný sufix na konci slovesa vyjadřuje předmět: שְׁבַחְהוּ *šabchúhú* (*šabchú* + *hú*) – chvalte **ho**
Sufixace je možná v různých osobách a tvarech.

Cvičení

Označte laryngálu nebo slabou radikálu a zařad'te sloveso do příslušné třídy. Ve slovníku najdete významy kořene a naučte se je.

význam	třída	kořen
		אמר
		עשה
		שוב
		ברך
		ראה
		היה
		ישב
		ברא
		נתן
		בוא
		ישע
		הלל
		שבח
		גבר

Žalm 117

הָלְלוּ אֶת־יְהוָה כָּל־גּוֹיִם שִׁבְחוּהוּ כָּל־הָאֲמִיּוֹת:
כִּי גָבַר עָלֵינוּ חַסְדּוֹ וְאַמְתִּיחָהּ לְעוֹלָם הַלְלוּ־יָהּ:

Slovník

kmen, lid	אָמָה	oslavujte („halekat“)	הָלְלוּ
je silný, mocný	גָּבַר	národ	גּוֹי
milosrdenství	חֶסֶד	chvalte	שִׁבְחוּ

12/ Participia

Jsou to jmenné tvary odvozené od slovesného kořene *typickými samohláskovými sestavami*.

Chovají se jako podstatná jména:

a) mají *koncovky mpl / fsg / fpl*

b) mohou mít *člen* (־ן)

c) mohou být ve stavu vázaném jako součást jmenné přívlastkové vazby.

1. Participium aktiva (W 34)

vokální vzorec	ó – é	XóXéX	š-m-r	šómér	střežíci
----------------	-------	-------	-------	-------	----------

sgm sta/stc	XXX	ó – é	שָׁמַר	šómér	střežíci / strážce
plm sta	יםXXX	ó – ím	שָׁמְרִים	šómrím	strážcové
plm stc	יXXX	ó – é	שָׁמְרֵי	šómré	strážcové (váz)
sgf sta	הXXX	ó – á	שָׁמְרָה	šómrá	strážkyně (sg)
	תXXX	ó – e – et	שָׁמְרֶת	šómeret	
sgf stc	תXXX	ó – at	שָׁמְרַת	šómrát	strážkyně (sg váz)
		ó – e – et	שָׁמְרֶת	šómeret	
plf sta/stc	ותXXX	ó – ót	שָׁמְרוֹת	šómrót	strážkyně (pl)

Možnosti překladu:

přídavné jméno slovesné	střežíci smlouvu	šómér ha-b'érít	שָׁמַר הַבְּרִית
podstatné jméno	strážce Izraele	šómér Jisrá'él	שֹׁמֵר יִשְׂרָאֵל
vztažná vedlejší věta	kteří zachovávají příkázání	šómré-mišpát	שָׁמְרֵי־מִשְׁפָּט
určité sloveso v hlavní větě (čas podle kontextu)	sedí / seděl v bráně	jóšév b'ša'ar	יָשֵׁב בַּשַּׁעַר

2. Nepravidelnosti

3. laryngála: vkladné -a-

posílající	šóléach	שֹׁלֵחַ	שָׁלַח
------------	---------	---------	--------

2. waw/jod: ztráta w/j

přicházející	bá	בָּא	בּוֹא
mrtvý	mét	מָת	מוֹת

3. Participium pasíva (W 46)

vokální vzorec	á – ú	XáXúX	š-m-r	šámúr	střežený
----------------	-------	-------	-------	-------	----------

<i>sgm sta/stc</i>	XXX	á – ú	שְׁמוֹר	<i>šámúr</i>	střežený
<i>plm sta</i>	XXXים	ú – <i>ím</i>	שְׁמוֹרִים	<i>š^emúrim</i>	střežení (oni)
<i>plm stc</i>	XXXי	ú – é	שְׁמוֹרֵי	<i>š^emúré</i>	střežení (váz)
<i>sgf sta</i>	XXXה	ú – á	שְׁמוֹרָה	<i>š^emúrá</i>	střežená
<i>sgf stc</i>	XXXת	ú – <i>at</i>	שְׁמוֹרַת	<i>š^emúrat</i>	střežená (váz)
<i>plf sta/stc</i>	XXXות	ú – <i>ót</i>	שְׁמוֹרוֹת	<i>š^emúróť</i>	střežené (ony)

Možnosti překladu:

trpné přičestí	zapsaná vina	<i>chattat k^etúvá</i>	חָטְאָת כְּחוּבָה
podstatné jméno	spisy (co bylo napsáno)	<i>k^etúvím</i>	כְּחוּבִים
sloveso v pasivu	požehnaný je Hospodin	<i>bárúch ^Adónáj</i>	בָּרוּךְ יְהוָה

4. Participia jako činitelská jména

překlad	přepis	kořen	sgm sta
strážce	<i>šómér</i>	שָׁמַר	שָׁמַר
soudce	<i>šófét</i>	שָׁפַט	שָׁפַט
obyvatel	<i>jóšév</i>	יָשַׁב	יָשַׁב
pastýř	<i>ró 'é</i>	רָעָה	רָעָה
vykupitel	<i>gó 'él</i>	גָּאֵל	גָּאֵל

Cvičení

překlad	kořen	určení	
			שָׁמַר
			לְאַהֲבֵי
			וּלְשֹׁמְרֵי
			עָשָׂה
			בָּרוּךְ
			הָבֵא
			יָשַׁב
			הִשְׁפִּיט
			שׁוֹלַח
			שִׁפְטָה
			יּוֹשֶׁבֶת

אֱלֹהִים שׁוֹפֵט צָדִיק: (Ž 7,12)

אִישׁ־אֶהֱב חֲכָמָה: (Př 29,3)

מֹשֶׁה עֲבָדִי מָת: (Joz 1,2)

עֲזַרְנוּ בָשֵׁם יְהוָה עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: (Ž 124,8)

בָּרוּךְ הָבָא בָשֵׁם יְהוָה: (Ž 118,26a)

בֶּן־אָדָם שׁוֹלַח אָנִי אוֹתָךְ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (Ez 2,3)

וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח־הָאֵהָל כָּחֵם הַיּוֹם: (Gn 18,1)

Ez 34,17

כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה

הִנְנִי שֹׁפֵט בֵּין־שֵׁה לְשֵׁה לְאִילִים וְלַעֲתוּדִים:

Sd 4,4–5a

וְדְבוּרָה אֲשֶׁה נְבִיאָה הִיא שֹׁפֵטָה אֶת־יִשְׂרָאֵל בְּעֵת הַהִיא:

וְהִיא יוֹשֶׁבֶת תַּחַת־חֹמֶר דְּבוּרָה בֵּין הָרָמָה וּבֵין בֵּית־אֵל

בְּהָר אֶפְרַיִם:

Neh 1,5 (Dan 9,4)

יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם הָאֵל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא

שֹׁמֵר הַבְּרִית וְחֹסֵד לְאֶהֱבָיו וְלִשְׁמֵרֵי מִצְוֹתָיו:

Slovník (u sloves jsou uvedeny pouze kořeny)

mezi	בֵּין	soudit	שֹׁפֵט
beránek, jehně	שָׂה	milovat	אֶהֱב
beran	אֵיל	mrtvý, zemřel	מָת
kozel	עֲתוּד	dělat	עֲשֵׂה
pod	תַּחַת	pomoc	עֲזַר
palma	תָּמָר	přicházet	בּוֹא
čas	עֵת	posílat	שָׁלַח
silný, bůh, Bůh	אֵל	žár	חָם
hrozný	נוֹרָא	vchod	פֶּתַח
střežit, zachovávat	שָׁמַר	sedět, sídlit	יָשַׁב
smlouva	בְּרִית	pán	אֲדוֹן
přikázání	מִצְוָה	můj pane	אֲדוֹנָי / אֲדֹנָי
		říkat	אָמַר

13 / Perfektum

Vytváří systém aformativní konjugace: osobní přípony jsou za kořenem.

vokální vzorec	<i>á – a</i>	<i>XáXaX</i>	<i>š-m-r</i>	<i>šámar</i>	střežil
----------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------

Význam: dokončený děj (v minulosti, přítomnosti, či budoucnosti).

Překlad podle kontextu, bez něj pomocně jako minulý čas.

1. Přehled přípon

Přípony jsou zkrácené tvary osobních zájmen. 3sgm nemá žádnou.

–ו	–ú	oni	הֵם	–	–	on	הוא
stejně		ony	הֵן	–ָהָ	–á	ona	היא
–תָּם	–tem	vy	אַתֶּם	–תָּ	–tá	ty	אַתָּה
–תֶּן	–ten	vy (f)	אַתֶּן	–תְּ	–t	ty (f)	אַתְּ
–נוּ	–nú	my	אֲנַחְנוּ	–חִי	–tí	já	אֲנִי

2. Typy samohláskových vzorců

dějová slovesa	<i>á – a</i>	שָׁמַר <i>šámar</i> – střežil
stavová slovesa	<i>á – é / á – o</i>	כָּבַד <i>kávéd</i> – stal se vážným / קָטַן <i>kátón</i> – byl malý
slovesa 3. hé a 3. alef	<i>á – á</i>	עָשָׂה <i>ásá</i> – udělal / מָצָא <i>mácá</i> – našel

3. Konjugace (W 29)

XXX	שָׁמַר	<i>šámar</i>	střežil
הָ XXX	שָׁמְרָה	<i>šámrá</i>	střežila
תָּ XXX	שָׁמַרְתָּ	<i>šámartá</i>	střežil jsi
תָּ XXX	שָׁמַרְתְּ	<i>šámart</i>	střežila jsi
חִי XXX	שָׁמַרְתִּי	<i>šámartí</i>	střežil jsem
וּ XXX	שָׁמְרוּ	<i>šámrú</i>	střežili
תָּם XXX	שָׁמַרְתֶּם	<i>šémartem</i>	střežili jste
תֶּן XXX	שָׁמַרְתֶּן	<i>šémarten</i>	střežily jste
נוּ XXX	שָׁמַרְנוּ	<i>šámarnú</i>	střežili jsme

4. Nepravidelnosti (W 76, 79, 81)

2. jod/waw (dutá): ztráta jod/waw

vstal	kám	קָם	קום
-------	-----	-----	-----

3. hé: í místo h (kromě 3sgm)

udělal jsi	'ásítá	עָשִׂיתָ	עשה
------------	--------	----------	-----

2. zdvojená: zdvojka místo dvou souhlásek a vkladné ó

obklopil jsem	sabbótí	סָבֹוּתִי	סבב
---------------	---------	-----------	-----

5. Sloveso h-j-h (být) הָיָה

byli	<i>hájú</i>	הָיוּ	byl	<i>hájá</i>	הָיָה
byly			byla	<i>hájta</i>	הָיְתָה
byli jste	<i>h^ajítem</i>	הָיִיתֶם	byl jsi	<i>hájjítá</i>	הָיִיתָ
byly jste	<i>h^ajítén</i>	הָיִיתֶן	byla jsi	<i>hájit</i>	הָיִיתְּ
byli/y jsme	<i>hájjinú</i>	הָיִינוּ	byl/a jsem	<i>hájjítí</i>	הָיִיתִי

6. Sloveso n-t-n (dávat) נָתַן (W 68)

dali	<i>nátnú</i>	נָתַנוּ	dal	<i>nátan</i>	נָתַן
daly			dala	<i>nátná</i>	נָתַנָּה
dali jste	<i>n^etattem</i>	נָתַתֶּם	dal jsi	<i>nátattá</i>	נָתַתָּ
daly jste	<i>n^etatten</i>	נָתַתֶּן	dala jsi	<i>nátatt</i>	נָתַתְּ
dali/y jsme	<i>nátannú</i>	נָתַנוּ	dal/a jsem	<i>nátattí</i>	נָתַתִּי

Cvičení

překlad	kořen	určení	
			בָּרָא
			הָיְתָה
			שָׁמַר
			וּשְׁמַעַתָּה
			מָאָסוּ
			יָדַעְתִּי
			אָמַר
			נָתַתִּי

על-כן קרא שמה בכל כִּי-שם בָּלָל: (Gn 11,9)
 שָׁמַר וְשָׁמַעְתָּ אֶת כָּל-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: (Dt 12,28)
 גַּם-יְהוּדָה לֹא שָׁמַר אֶת-מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם: (2 Král 17,19)
 אָבֵן מָאֶסוּ הַבּוֹנִים הִיתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה: (Ž 118,22)
 אָמַר נָכַל בָּלְבוּ אֵין אֱלֹהִים: (Ž 14,1)

Gn 1,1-2

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:
 וְהָאָרֶץ הִיתָה תְּהוֹ וְנִהוּ וְחָשֶׁךְ עַל-פְּנֵי תְּהוֹם
 וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל-פְּנֵי הַמַּיִם:

Gn 4,9

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-קַיִן אֵי הֶבֶל אָחִיךָ
 וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי:

Gn 15,18

בַּיּוֹם הַהוּא כָּרַת יְהוָה אֶת-אַבְרָם בְּרִית לֵאמֹר
 לְזֶרַעְךָ נָתַתִּי אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת מִנְּהַר מִצְרַיִם עַד-הַנָּהָר הַגָּדֹל נְהַר-פָּרָת:

1 Sam 9,2

וְלֹא-הָיָה בֶן וְשִׁמּוֹ שְׂאוֹל בְּחֹר וְטוֹב וְאֵין אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל טוֹב מִמֶּנּוּ:

Slovník

pustota a prázdnota	תְּהוֹ וְנִהוּ	volat	קרא
na povrchu	עַל-פְּנֵי	Babylon	בָּבֶל
temnota	חָשֶׁךְ	smísit	בָּלָל
propast, hlubina	תְּהוֹם	dej pozor	שָׁמַר
vznášející se	מְרַחֵף	slyšet	שָׁמַע
vědět, znát	יָדַע	zavrhnout	מָאֶס
řezat (uzavřít smlouvu)	כָּרַת	stavět	בָּנָה
semeno, potomstvo	זֶרַע	být	הָיָה
dávat	נָתַן	úhelný kámen	רֹאשׁ פְּנֵה
Egypt	מִצְרַיִם	hlupák	נָכַל
prvorozený	בְּחֹר	srdce	לֵב / לֵב
		stvořit	בָּרָא

14 / Imperfektum

Je to preformativní konjugační systém: osobní přípony se připojují před kořenem. 2sgf a 2/3pl jsou doplněny příponou.

osobní předpona	<i>ji – o</i>	<i>jiXXoX</i>	שמר	יִשְׁמֹר	<i>jišmor</i>	<i>střeží</i> <i>bude střežit</i>
a kmenová samohláska						

Význam: neukončený děj s modálním zabarvením („je“ / „bude“ / „může být“).
Zvláštní případ imperfekta je vyprávěcí s **wa-** na začátku („bylo“). Viz lekce 16.

Možnosti překladu:

budoucí čas	bude střežit	<i>jišmor</i>	יִשְׁמֹר
s modálním slovesem	chce/může střežit		
výzva (jussiv)	ať střeží		

1. Přehled předpon

oni	<i>ji – ú</i>	אֵי – הֶם	on	<i>ji –</i>	אֵי – הֶם
ony	<i>ti – ná</i>	הֵן – הֵיא	ona	<i>ti –</i>	הֵן – הֵיא
vy (m)	<i>ti – ú</i>	אַתָּה – אַתָּה	ty (m)	<i>ti –</i>	אַתָּה – אַתָּה
vy (f)	<i>ti – ná</i>	אַתְּ – אַתְּ	ty (f)	<i>ti – í</i>	אַתְּ – אַתְּ
my	<i>ni –</i>	אֲנִי – אֲנִי	já	<i>e –</i>	אֲנִי – אֲנִי

Vokalizace kořene se mění:

tvary bez koncovky	XXoX	3 sgm/f 2sgf 1sg/pl
tvary s koncovkou	XXX (bez samohlásky)	2 sgf 3 plm/f 2 plm/f
stavová slovesa	XXaX	יִכְבֹּד <i>jichbad</i> – bude slavné

2. Konjugace (W 39)

a) maskulinum

XXX ¹	<i>jiXXoX</i>	bude střežit	<i>jišmor</i>	יִשְׁמֹר
XXX ²	<i>tiXXoX</i>	budeš střežit	<i>tišmor</i>	תִּשְׁמֹר
XXX ³	<i>eXXoX</i>	budu střežit	<i>ešmor</i>	אֶשְׁמֹר
יXXX ⁴	<i>jiXXXú</i>	budou střežit	<i>jišm^eru</i>	יִשְׁמְרוּ
יXXX ⁵	<i>tiXXXú</i>	budete střežit	<i>tišm^eru</i>	תִּשְׁמְרוּ
XXX ⁶	<i>niXXoX</i>	budeme střežit	<i>nišmor</i>	נִשְׁמֹר

b) femininum

תִּשְׁמֹר	tiXXoX	bude střežit	tišmor	תִּשְׁמֹר
תִּשְׁמְרִי	tiXXXí	budeš střežit	tišm ^e ri	תִּשְׁמְרִי
תִּשְׁמֹרְנָה	tiXXoXná	budou / budete střežit	tišmorná	תִּשְׁמֹרְנָה

3. Nepravidelnosti (W 69, 72, 70, 67, 76, 75, 79)

Slovesa s laryngálou se vyznačují samohlásko –a– nebo ševa zabarveným do a.

1. laryngála: slabika před laryngálou má také -a–: jaXaXoX

bude stát	ja'amod	יַעֲמֹד	עָמַד
-----------	---------	---------	-------

3. laryngála: -a– před laryngálou: jiXXaX

pošle	jišlach	יִשְׁלַח	שָׁלַח
-------	---------	----------	--------

1. alef: v 1sg splývá s předponou, změna vokalizace

řeknu	ómar	אֶמַר	אָמַר
budeš jíst	tóchal	תֹּאכַל	אָכַל

1. nún: asimiluje – jiXXoX

padne	jippol	יִפֹּל	נָפַל
dá	jittén	יִתֵּן	נָתַן

dutá slovesa (2. jod/waw): samohláskový vzorec jáXúX

vstane	jákúm	יָקֻם	קָם
--------	-------	-------	-----

1. jod/waw: samohláskový vzorec jéXéX

bude sedět	jéšév	יֵשֵׁב	יָשַׁב
------------	-------	--------	--------

3. hé: samohláskový vzorec jiXXXe

bude	jihje	יִהְיֶה	הָיָה
------	-------	---------	-------

Další častá slovesa s nepravidelností:

třída	kořen	tvar imperfekta
2. jod/waw	בּוּא	יָבֹא jávó – přijde
2. jod/waw	שׁוּב	יָשׁוּב jášúv – vrátí se
3. hé	עָשָׂה	יַעֲשֶׂה ja'ase – udělá
3. hé	רָאָה	יִרְאֶה jir'e – uvidí
1. nún	לָקַח	יִקַּח jikkach – vezme
1. jod (hé)	הִלָּךְ	יִלָּךְ jéléch – půjde

Cvičení

překlad	kořen	určení	
			אִירָא
			יַעֲשֶׂה
			אָמוֹת
			אָחִיָּה
			תֹּאכְלוּ
			תִּגְעוּ
			אֶלֶךְ
			אֶהְיָה
			אָמַר

Četba

יְהוָה לִי לֹא אִירָא מִה־יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם: (Ž 118,6)
 לֹא אָמוֹת כִּי־אָחִיָּה וְאֶסְפֹּר מַעֲשֵׂי יְהוָה: (Ž 118,17)

Gn 3,3

וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַגֶּן אָמַר אֱלֹהִים
 לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְעוּ בּוֹ פֶּן־תָּמָתוּן:

Ex 3,11–14 passim

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָאֱלֹהִים מִי אֲנֹכִי כִי אֵלֶךְ אֶל־פַּרְעֹה
 הֲנֵה אֲנֹכִי בָּא אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתִּי לָהֶם
 אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם וְאָמְרוּ־לִי מִה־שְּׁמוֹ מָה אָמַר אֱלֹהִים:
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה אֶהְיָה אֲשֶׁר אֶהְיָה
 וַיֹּאמֶר כֹּה תֹאמַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶהְיָה שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם:

Slovník

jíst	אָכַל	bát se	יָרָא
z něho	מִמֶּנּוּ (מִן־מֶן־הוּא)	zemřít	מוֹת
dotknout se	נָגַע	žít	חִיָּה
aby ne	פֶּן	vyprávět (pi)	סִפֵּר
že, aby, vždyť	כִּי	dílo, skutek	מַעֲשֶׂה
jít	הֵלֵךְ	Adónáj, Pán, Hospodin	יְהוָה (יְהוּוֹה)
faraón	פַּרְעֹה	uprostřed	בְּתוֹךְ
který	אֲשֶׁר	zahrada	גֶּן

15/ Vybízecí tvary: imperativ, jussiv, kohortativ

Základem těchto tvarů je imperfektum.

1. Imperativ (W 40)

Výzva pro 2sg/pl. Nemá osobní předpony: místo *tiXXoX* je pouze základ – *XXoX* (*š^emor*).
V plurálu se mění vokalizace: *tiXXXú* – *XiXXú* (*šimrú*)

XXX	XXoX	chraň	<i>š^emor</i>	שָׁמַר
יXXX	XiXXí	chraň (f)	<i>šimri</i>	שָׁמְרִי
וXXX	XiXXú	chraňte	<i>šimrú</i>	שָׁמְרוּ
נהXXX	XXoXná	chraňte (f)	<i>š^emorná</i>	שָׁמְרֵנָה

2. Nepravidelnosti (W 67, 75, 76, 79)

1. nún odpadá

přístup	<i>gaš</i>	גָּשׁ	נָגַשׁ
dej	<i>tén</i>	תֵּן	נָתַן
vezmi	<i>kach</i>	קַח	לָקַח

1. jod/waw odpadá

sed' / usídlí se	<i>šév</i>	שָׁב	יָשַׁב
jdi	<i>léch</i>	לָךְ	הֵלַךְ

2. jod/waw zůstává

vstaň	<i>kúm</i>	קוּם	קוּם
-------	------------	------	------

3. hé před koncovkou odpadá

bud' / bud'te	<i>hjá / hjú</i>	הֵיָ / הֵיָ	הֵיָ
---------------	------------------	-------------	------

3. Jussiv (W 48)

Výzva pro 3sg/pl nebo 2sg/pl. Tvar jussivu je většinou stejný jako příslušné tvary imperfekta. Překládá se zpravidla pomocí částice „at“ („at' je“). Zápornému tvaru odpovídá český imperativ. Záporka jussivu je אַל (אַל-תִּירָא *al-tirá* – neboj se).

Přehled tvarů

a) maskulinum

XXXי	<i>jiXXoX</i>	ať chrání (sg)	<i>jišmor</i>	יִשְׁמַר
וXXXי	<i>jiXXXú</i>	ať chrání (pl)	<i>jišm^erú</i>	יִשְׁמְרוּ
חXXX	<i>ti XXoX</i>	chraň	<i>tišmor</i>	תִּשְׁמַר

תִּשְׁמְרוּ	<i>tišm'ru</i>	chraňte	<i>tíXXXú</i>	תִּשְׁמְרוּ
-------------	----------------	---------	---------------	-------------

b) femininum

תִּשְׁמֹר	<i>tišmor</i>	at' chrání (sg)	<i>tíXXoX</i>	תִּשְׁמֹר
תִּשְׁמֹרְנָה	<i>tišmorná</i>	at' chrání (pl)	<i>tíXXoXná</i>	תִּשְׁמֹרְנָה
תִּשְׁמְרִי	<i>tišm'ri</i>	chraň	<i>tíXXXí</i>	תִּשְׁמְרִי
תִּשְׁמֹרְנָה	<i>tišmorná</i>	chraňte	<i>tíXXoXná</i>	תִּשְׁמֹרְנָה

U následujících tříd je v jussivu tvar zkrácený o slabou souhlásku, tzv. apokopát:

<i>třída</i>	<i>kořen</i>	<i>imperfektum</i>	<i>jussiv</i>
duťá	קום	יָקוּם <i>jákú</i> m – vstane	יָקֹם <i>jákó</i> m – at' vstane
3. hé	גלה	יִגְלֶה <i>jigle</i> – odvalí	יִגֶּל <i>jigel</i> – at' odvalí
	היה	יִהְיֶה <i>jihje</i> – bude	יִהִי <i>j'hi</i> – at' je

Záporky

לֹא	<i>ló</i>	s indikativem pro trvalý zákaz	לֹא תִרְצָח	<i>ló tircách</i> – nezabíjej (nebudeš zabíjet)
אַל	<i>al</i>	s jussivem pro jednorázový	אַל תִּירָא	<i>al tíra</i> – neboj se

4. Kohortativ (W 48)

Vyjadřuje vybídku / ochotu pro 1sg/pl. K tvaru 1sg/pl imperfekta se připojí kohortativní příklonka הִ (–á), tzv. kohortativní hé. Překládá se imperativem nebo s pomocí modálního slovesa: „chci, chceme“

אֶשְׁמְרָה	<i>ešm'rá</i>	chci chránit	אֶשְׁמְרָה	<i>ešm'rá</i>
נִשְׁמְרָה	<i>nišm'rá</i>	chraňme	נִשְׁמְרָה	<i>nišm'rá</i>

5. Deprekativní částice: výrazy prosby

הִ (–á)	kohortativní <i>hé</i> k imperativu	שְׁמֹרָה <i>šomrá</i> – chraň prosím!
אֲנָּה (<i>ánná</i>)	neosobní „prosím“ (bitte, please)	אֲנָּה יְהוָה prosím, Pane
נָּה (<i>–ná</i>)		שְׁמֹרָה־נָּה chraň prosím!

Prosbu ve Starém zákoně často vyjadřuje věta „jestliže jsem nalezl milost v tvých očích...“

אִם־נָּה מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ *im-ná mácátí chén b'e'énéchá* (např. Gn 18,3; 30,27; Ex 33,13 aj.).

Cvičení

překlad	kořen	určení	
			יִשְׁמֹר
			שְׁמֹר
			שְׁמֹרָה

			אֲשֶׁמְרָה
			עָשׂוּ
			נַעֲשֶׂה
			לָךְ
			לָכָה
			יְהִי
			לֹא יִהְיֶה
			אֶל־נָא תְהִי

Četba

יְהִי אֹרֶ: שְׁמֹר מִצְוֹתָיו: אֲשֶׁמְרָה דְרָכַי: שְׁמָרָה נַפְשִׁי:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ: (Gn 1,26a)

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָם לָךְ לָךְ מֵאֶרֶץ: (Gn 12,1)

וַיֹּאמֶר אֲדָנִי אִם־נָא מִצָּאִיתִי חַן בְּעֵינֶיךָ אֶל־נָא תַעֲבֹר מֵעַל עֲבָדֶךָ: (Gn 18,3)

זֶה־הַיּוֹם עָשָׂה יְהוָה נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בּוֹ: (Ž 118,24)

אָנָּה יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָּא: (Ž 118,25a)

יְהוָה יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל־רָע יִשְׁמֹר אֶת־נַפְשְׁךָ: (Ž 121,7)

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־הַשָּׁטָן הִנֵּה בִידְךָ אֵף אֶת־נַפְשׁוֹ שְׁמֹר: (Job 2,6)

Ex 20,3; 13–15

לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים:

לֹא תִרְצָח: לֹא תִנָּאֵף: לֹא תִגְנוֹב:

Slovník

jistě	אָךְ	světlo	אֹרֶ
zachraň (imper. hif'il)	הוֹשִׁיעָה	duše, život	נַפֶּשׁ
zlo	רָע	najít	מָצָא
obraz, model	דְּמוּת	milost	חֵן
cizí	אַחֵר	přejít, projít	עָבַר
vraždít	רָצַח	od	מֵעַל
cizoložit	נִאֵף	jásat	גִּיל
krást	גָּנַב	radovat se	שָׂמַח
		protivník, satan	שָׁטָן

16/ Narativní tvar: konsekutivní imperfektum

Je to imperfektum se spojkou **wa** (konsekutivní waw). Ve vyprávění vyjadřuje minulý děj. Výrazné poznávací znaky: samohláska **a** ve spojce / **zdvojka** osobní předpony.

střežil	<i>wajji XXoX</i>	<i>wajjišmor</i>	וַיִּשְׁמֹר	שָׁמַר
---------	-------------------	------------------	-------------	--------

1. Použití (W 49)

V následnosti po perfektu, nebo časovém určení minulosti.

<i>perfektum</i>	podkladový děj, okolnost	(když) stvořil	<i>bárá</i>	בָּרָא
<i>narrativ</i>	jednotlivé děje vyprávění	řekl a bylo	<i>wajjómer</i> <i>wajhí</i>	וַיֹּאמֶר וַיְהִי

Gn 1,1: *perfektum*

Na počátku *stvořil* Bůh nebe a zemi.

בְּרָאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ

Gn 1,3: *narrativ*

Bůh *řekl*: Ať je světlo. A *bylo* světlo.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר

2. Přehled tvarů

a) maskulinum

ויִשְׁמֹר	<i>wajjiXXoX</i>	střežil	<i>wajjišmor</i>	וַיִּשְׁמֹר
וַתִּשְׁמֹר	<i>wattiXXoX</i>	střežil jsi	<i>wattišmor</i>	וַתִּשְׁמֹר
וַאֲשֹׁמֶר	<i>wá'eXXoX</i>	střežil jsem	<i>wá'ešmor</i>	וַאֲשֹׁמֶר
וַיִּשְׁמְרוּ	<i>wajjiXXXú</i>	střežili	<i>wajjišm^rú</i>	וַיִּשְׁמְרוּ
וַתִּשְׁמְרוּ	<i>wattiXXXú</i>	střežili jste	<i>wattišm^rú</i>	וַתִּשְׁמְרוּ
וַנִּשְׁמֹר	<i>wanniXXoX</i>	střežili jsme	<i>wannišmor</i>	וַנִּשְׁמֹר

b) femininum

וַתִּשְׁמֹר	<i>wattiXXoX</i>	střežila	<i>wattišmor</i>	וַתִּשְׁמֹר
וַתִּשְׁמְרִי	<i>wattiXXXí</i>	střežila jsi	<i>wattišm^rí</i>	וַתִּשְׁמְרִי
וַתִּשְׁמֹרְנָה	<i>wattiXXoXná</i>	střežily střežily jste	<i>wattišmorná</i>	וַתִּשְׁמֹרְנָה

3. Nepravidelnosti: stejné jako u imperfekta a jussivu

1. *laryngála* má **-a-** v okolí

stál	<i>wajja'amod</i>	וַיַּעֲמֵד	עָמַד
------	-------------------	------------	-------

3. *laryngála*: vkladné **-a-**

poslal	<i>wajjišlach</i>	וַיִּשְׁלַח	שָׁלַח
--------	-------------------	-------------	--------

1. *nún* asimiluje

padl	<i>wajjippol</i>	נִפֵּל	נפל
------	------------------	--------	-----

2. *jod/waw* odpadá, pod předponou je *-á-*

vstal	<i>wajjákom</i>	וָקָם	קום
-------	-----------------	-------	-----

1. *jod/waw* má vokální vzorec *é – e*

seděl	<i>wajjěšev</i>	וַיֵּשֶׁב	ישב
-------	-----------------	-----------	-----

3. *hé*: zkrácený tvar

odkryl	<i>wajjigel</i>	וַיִּגַּל	גלה
byl	<i>wajhí</i>	וַיְהִי	היה

4. Nejdůležitější slovesa v narativu

tvar	znění	kořen	třída	překlad	frekvence
וַיֹּאמֶר	<i>wajjómer</i>	אמר	1. alef	řekl	2084
וַיְהִי	<i>wajhí</i>	היה	3. hé	byl	816
וַיָּבֹא	<i>wajjávó</i>	בוא	2. jod/waw	vstoupil	302
וַיַּעַשׂ	<i>wajja'as</i>	עשה	3. hé	udělal	239
וַיֵּלֶךְ	<i>wajjélech</i>	הלך	1. nún	šel	224
וַיֵּשֶׁב	<i>wajjěšev</i>	ישב	1. jod	seděl	240
וַיָּשׁוּב	<i>wajjášov</i>	שוב	2. jod/waw	vrátil se	
וַיִּשְׁלַח	<i>wajjišlach</i>	שלח	3. laryngála	poslal	215
וַיִּקְרָא	<i>wajjikrá</i>	קרא	3. alef	zavolal	211
וַיִּקַּח	<i>wajjikkach</i>	לקח	1. nún	vzal	205
וַיִּתֵּן	<i>wajjitten</i>	נתן	1. nún	dal	192
וַיֵּצֵא	<i>wajjécé</i>	יצא	1. jod/waw	vyšel	194
וַיִּרְא	<i>wajjar</i>	ראה	3. hé	viděl	166
וַיָּמָת	<i>wajjámot</i>	מות	2. jod/waw	zemřel	134
וַיָּקָם	<i>wajjákom</i>	קום	2. jod/waw	vstal	128

7. Stavba slovesné věty

Slovesná věta má pravidelný slovosled **SLOVESO – PODMĚT – PŘEDMĚT**

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:

Na počátku **stvořil Bůh** nebe a zemi.

V češtině podmět předchází slovesu: Na počátku **Bůh stvořil** nebe a zemi.

Nepravá slovesná věta začíná podmětem jako v češtině. Je méně častá.

וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֶה אֶת-צֹאן יִתְרוֹ חֹתָנוֹ:

Mojžíš byl pastýřem ovcí svého tchána Jitra.

Cvičení

překlad	kořen	určení	
			וַיְהִי
			וַיֹּאמֶר
			וַיֵּרָא
			וַיִּקְרָא
			וַיָּבֹאוּ
			וַיָּקָם
			וַיִּנְהַג
			וַיָּבֵא

Četba

Gn 5,27

וַיְהִי כָּל־יְמֵי מִתְּשֻׁלַּח תֵּשַׁע וְשָׁשִׁים שָׁנָה וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת:

Gn 1,3–5

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי־אוֹר:
וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר כִּי־טוֹב וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ:
וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וּלַחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה
וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד:

Ex 3,1–2

וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֶה אֶת־צֹאן יִתְרוֹ חֹתֵנו כֹּהֵן מִדְיָן וַיִּנְהַג אֶת־הַצֹּאן אַחֵר הַמִּדְבָּר
וַיָּבֹא אֶל־הַר הָאֱלֹהִים חֲרָבָה:
וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסֵּנֶה בַּעַר בָּאֵשׁ וְהַסֵּנֶה אֵינָנו אֹכֵל:

Slovník

poušť	מִדְבָּר	rozdělil	וַיְבָרֶךְ
keř	סֵנֶה	noc	לַיְלָה
hořet	בַּעַר	tchán	חֹתֵן
on vůbec ne	אֵינָנו (אֵין־נִהְיָא)	hnát stádo	נִהַג
		za	אַחֵר

17/ Infinitivy

Dají se přirovnat ke gerundiū: označuje *stav* (spíše než činnost), podobně jako slovesné substantivum, ačkoli se tradičně překládají infinitivem. Starozákonní hebrejščina má dvojí tvar infinitivu, *absolutní* a *vázaný*. Jako u podstatných jmen má absolutní tvar plnou vokalizaci, vázaný oslabenou.

infinitiv	vzorec	vokalizace	znění	tvar
<i>absolutní</i>	XáXoX	á – o	šámor	שָׁמַר
<i>vázaný</i>	XXoX	– o	š ^e mor	שֹׁמֵר

1. Vázaný infinitiv (infc; W 42) – XXoX

Vyskytuje se častěji než absolutní tvar. Vychází ze základu imperfekta (beze znaků osoby): jiXXoX – XXoX. Zpravidla přijímá některou příklonnou předložku: *li-XXoX*.

Nepravidelnosti u slabých sloves

1. nún a 1. jod/waw mají koncovku –t a vokální vzorec e – e.

blížit se	לָגֶשֶׁת	XeXet	gešet	גֶּשֶׁת	נָגַשׁ
dát	לָתַת	Xet	tet	תֶּת	נָתַן
sedět	לָשַׁבַּח	XeXet	ševet	שֶׁבַח	יָשַׁב
vycházet	בָּצָאָה	XeXt	cét	צָאָה	יָצָא

3. hé odpadá, místo něj je koncovka –ot.

vidět	לִרְאֹה	XXot	r ^e ’ot	רָאָה	רָאָה
být	לִהְיוֹת		h ^j ot	הָיָה	הָיָה

2. jod/waw: má –á– pod příklonnou předložkou.

stát	לֵא-חַוּחַ	lá-kúm	לָקוּם	קוּם	קוּם
přijít	לֵא-חַוּחַ	lá-vo’	לָבֹא	בֹא	בֹא

2. Způsoby vázání infinitivu

a) s příklonnými předložkami ל ב כ מ

ל	účel	aby (k tomu aby)	aby střežil	לְשָׁמַר	שָׁמַר
ב	okolnost	když (v tom kdy)	když se vrátil	בְּשׁוּב	שׁוּב
כ	srovnání	jak (podle toho jak)	jak slyšel	כְּשָׁמַעַ	שָׁמַע
מ	rozdíl	aby ne (od toho aby)	abys nepohrbil	מִקְבֵּר	קָבַר

Překládové možnosti (činitel děje vyplývá z kontextu)

vedlejší větou	aby střežil	לְשָׁמַר
infinitivem	střežit	
slovesným substantivem	kvůli střežení	

לְשָׁמַר אֶת־דָּרֶךְ עַץ הַחַיִּים: וַיִּשְׁכֵּן אֶת־הַכְּרִבִּים (Gn 3,24)

LXX ...καὶ ἔταξεν τὰ χερουβὶμ φυλάσσειν τὴν ὁδὸν τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς
 Vg ...et conlocavit cherubim *ad custodiendam* viam ligni vitae.
 NAS ...He stationed the cherubim *to guard* the way to the tree of life.
 EIN ...und stellte die Kerubim auf, *damit* sie den Weg zum Baum des Lebens *bewachten*.
 ČEP ...usadil cheruby ..., *aby střežili* cestu ke stromu života.

b) infinitiv se zájmenými sufixy

Sufix vyjadřuje podmět infinitivu. Celek se překládá vedlejší větou.

když vyšel	<i>b^céi^ó</i>	צֵאתוּ	צֵאת	יֵצֵא
když vyšel z Cháranu	<i>b^céi^ó mé-Charán</i>	בְּצֵאתוֹ מִחָרָן		

c) infinitiv s předložkou

Podmět infinitivu je buď vyjádřen suffixem, nebo vyplývá z kontextu. Překládá se vedlejší větou podle smyslu předložky.

až přijdete	עַד־בֹּאְכֶם	עַד – až	בּוּ	בּוֹא
abys nejedl	לִבְלֹתִי אֶכֶל	לִבְלֹתִי – aby ne	אֶכֶל	אֵכֶל

d) indikátor přímé řeči לֵאמֹר

Vázaný infinitiv slovesa říci se užívá k uvedení přímé řeči (srv. ř. λέγων , lat. *dicens* – „řka“). Do češtiny se nepřekládá.

יְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: (Jer 1,4)

LXX: καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων... Vg: et factum est verbum Domini ad me *dicens*:

ČEP: Stalo se ke mně slovo Hospodinovo:

3. Absolutní infinitiv (infa; W 42) – XáXoX

střežit	<i>šámór</i>	שָׁמַר	שֹׁמֵר
pamatovat	<i>záchór</i>	זָכַר	זָכוֹר
jít	<i>hálóch</i>	הָלַךְ	הֹלֵךְ
vrátit se	<i>šón</i>	שׁוּב	שׁוֹב
zemřít	<i>mót</i>	מוֹת	מוֹתֵם
vědět	<i>jádó'a</i>	יָדָעַ	יֹדָע

Absolutní infinitiv zdůrazňuje čin. Používá se jako:

a) slavnostní imperativ:

Není adresován konkrétní osobě, překládá se zpravidla imperativem.

זָכוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת – pamatuj na den odpočinku! (Ex 20,8)

b) figura etymologica (spojení různých tvarů od téhož kořene):

Absolutní infinitiv ve vazbě doplňuje a zesiluje imperativ.

שְׁמָעוּ שְׁמוֹעַ – slyšte! (Iz 6,9)

LXX: ἀκοῇ ἀκούσατε. Vg: audite audientes. ČEP: poslouchejte a poslouchajte

c) přísežná formule:

Na prvním místě je infa, následuje imperfektum 2. osoby. Překládá se pomocí jiného zdůrazňujícího prostředku. מוֹת תָּמוּת – jistě zemřeš! (Gn 2,17)

LXX: θανάτω ἀποθανεῖσθε. Vg: morte morieris. ČEP: propadneš smrti.

Cvičení

překlad	kořen	určení	
			זָכוֹר
			אָכַלָּךְ
			צִאתָךְ
			מוֹת תָּמוּת
			שָׁמְעוּ שְׁמוֹעַ
			לִרְאוֹת
			לַעֲשׂוֹת

Četba

Gn 2,17

וּמַעַן הִרְעַת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ
כִּי בַיּוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת:

Ex 3,4

וַיֵּרָא יְהוָה כִּי סָר לִרְאוֹת
וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הִנְנִי:

Ex 20,8

זָכוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ:

Ž 121,8

יְהוָה יִשְׁמֶר־צִאתָךְ וּבֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

Iz 6,9

וַיֹּאמֶר לֵךְ וְאָמַרְתָּ לָעָם הַזֶּה
שָׁמְעוּ שְׁמוֹעַ וְאַל־תִּבְיִנוּ וּרְאוּ רָאוּ וְאַל־תִּדְעוּ:

Slovník

světít	קָדַשׁ	odbočit	סוּר
vycházet	יָצָא	z (zprostřed)	מִתּוֹךְ
nyní	עַתָּה	pamatovat	זָכוֹר
rozumět, chápat	בִּין	sobota	שַׁבָּת
		přestat	שִׁבַּת

18/ Odvozené kmeny: pasivní, intenzivní

1. Nif'al – médiopasivum (ni; W 52)

Má význam pasivní („být chráněn“), nebo reflexivní („chránit se“). V systému perfekta je typická předpona **ni-** (nif'al, נִפְעַל). Imperfektum charakterizuje vokalizační vzorec: **ji-á-é**.

pf (3sgm)	<i>nīXXaX</i>	<i>nišmar</i>	נִשְׁמַר	byl chráněn
ipf (3sgm)	<i>jiXXáXeX</i>	<i>jiššámér</i>	יִשְׁמַר	bude chráněn

Přehled základních tvarů: ostatní mají předpony a přípony jako v základním kmeni (qal).

pt (pasivní!)	<i>nīXXáX</i>	chránící se, chráněný	<i>nišmár</i>	נִשְׁמָר
pf	<i>nīXXaX</i>	chránil se, byl chráněn	<i>nišmar</i>	נִשְׁמַר
ipf	<i>jiXXáXeX</i>	bude se chránit, bude chráněn	<i>jiššámér</i>	יִשְׁמַר
imp	<i>hiXXáXeX</i>	chraň se, bud' chráněn	<i>hiššámer</i>	הִשְׁמַר
inf	<i>l'-hiXXáXeX</i>	chránit se, být chráněn	<i>l'-hiššámer</i>	לְהִשְׁמַר

Imperativ a infinitiv mají předponu **hi-** (הִ).

Nejčastější slovesa v ni

2. waw	byl postaven bude postaven	<i>náchón</i> (pf) <i>jikkón</i> (ipf)	נָכוֹן יָכוֹן	כּוֹן
1. nún	přiblížil se přiblížil se	<i>niggaš</i> (pf) <i>wajjiggaš</i> (nar)	נָגַשׁ וַיִּגַּשׁ	נָגַשׁ
2. laryng.	bojující bojoval	<i>nilchám</i> (pt) <i>wajjilláchem</i>	נִלְחָם וַיִּלְחָם	לָחַם

2. Intenzivní kmeny: pi'el / pu'al

Základní význam slovesa se posunuje ve smyslu:

- usilování a dokončení (ptát se – *vyptávat se*)
- větší intenzity činnosti (rozbít – *roztřískat*)
- způsobení stavu – faktitiv (být svatý – *posvětit*).

Typické znaky:

- zdvojka** v 2. radikále (XXXX)
- participium má předponu **m-**

3. Pi'el (pi; W 53)

Aktivní intenzivní děj („promlouvat“), nebo faktitiv (slovo – *mluvit*). V pf má typickou vokalizaci **i – e** (*pi'él*, פִּיעַל). V ipf jej charakterizuje vzorec **j – a – XX – é**.

Kořen דָּבַר (mluvit)

pf	<i>XiXXeX</i>	<i>dibber</i>	דָּבַר	mluvil
ipf	<i>j°XaXXeX</i>	<i>j°dabbér</i>	יָדַבֵּר	bude mluvit

Přehled základních tvarů

pf	<i>XiXXeX</i>	mluvil	<i>dibber</i>	דָּבַר
ipf	<i>j°XaXXeX</i>	bude mluvit	<i>j°dabbér</i>	יָדַבֵּר
imp	<i>XaXXéX</i>	mluv	<i>dabbér</i>	דָּבַר
inf	<i>l°XaXXéX</i>	mluvit	<i>l°dabbér</i>	לְדַבֵּר
pt	<i>m°XaXXéX</i>	mluvící	<i>m°dabbér</i>	מְדַבֵּר

Časté tvary sloves v pi

mluvit	mluvil (pf)	<i>dibber</i>	דָּבַר	silný kořen	דָּבַר
	mluvil (nar)	<i>waj°dabbér</i>	וַיְדַבֵּר		
	mluvící	<i>m°dabbér</i>	מְדַבֵּר		
	mluv	<i>dabbér</i>	דָּבַר		
	mluvit	<i>l°dabbér</i>	לְדַבֵּר		
přikázat	přikázal	<i>ciwwá</i>	צִוָּה	dvojnásobně slabý: 2. waw a 3. hé	צִוָּה
	přikázal jsem	<i>ciwwítí</i>	צִוִּיתִי		
	přikázal (nar)	<i>wajcaw</i>	וַיַּצֵּו		
chválit	chválil	<i>hillél</i>	הָלַל	2. zdvojená	הָלַל
	bude chválit	<i>j°hallel</i>	יִהְיֶה לֵל		
	chvalte	<i>hallú</i>	הָלְלוּ		
	chválící	<i>m°hallél</i>	מְהַלְלִים		
vyprávět (počítat)	vyprávěl	<i>waj°sappér</i>	וַיְסַפֵּר	silné	סַפֵּר
	vyprávěj	<i>sappér</i>	סַפֵּר		
	vyprávějící	<i>m°sappér</i>	מְסַפֵּר		

4. Pu'al (pu; W 54)

Pasivní intenziv nebo faktitiv: být oslaven. V pf má typickou vokalizaci *u* פָּעַל (pu'al, פָּעַל). V ipf jej charakterizuje vzorec *j – u – XX – a*.

Kořen כָּבַד – být slavný

pf	<i>XuXXaX</i>	<i>kubbad</i>	כָּבַד	byl oslaven
ipf	<i>j°XuXXaX</i>	<i>j°chubbad</i>	יִכְבֹּד	bude oslaven

Přehled základních tvarů

pf	<i>XuXaX</i>	byl oslaven	<i>kubbad</i>	כָּבַד
ipf	<i>j^eXuXXaX</i>	bude oslaven	<i>j^echubbad</i>	יִכְבֹּד
imp	<i>XuXaX</i>	bud' oslaven	<i>kubbad</i>	כָּבַד
inf	<i>l^eXuXXaX</i>	být oslaven	<i>l^echubbad</i>	לִכְבֹּד
pt	<i>m^eXuXXaX</i>	oslavený	<i>m^echubbád</i>	מְכַבֵּד

Časté tvary sloves v pu

požehnaný	<i>m^evórách</i>	מְבָרֵךְ	žehnat	בָּרַךְ
pochválený	<i>m^ehullál</i>	מְהַלֵּל	chválit	הִלֵּל

Cvičení

překlad	kořen	určení	
			הַשְׁמֵר לָךְ
			צִוָּה
			דָּבַר
			נִכְרָךְ
			הִלְלִי

Četba

וַיַּעַשׂ נֹחַ כֹּכַל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים בֶּן עָשָׂה: (Gn 6,22)

בֹּא דְבַר אֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם: (Ex 6,11)

וַאֲנַחְנוּ נִבְרָךְ יְהוָה מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּ־יָהּ: (Ž 115,18)

הַלְלוּ־יָהּ הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה: (Ž 146,1)

Gn 22,14

וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָה יֵרָאֵה

אֲשֶׁר יֹאמַר הַיּוֹם בְּהָר יְהוָה יֵרָאֵה:

Iz 40,5

וְנִגְלָה כְבוֹד יְהוָה וְרָאוּ כָל־בָּשָׂר יַחְדָּו כִּי פִי יְהוָה דָּבַר:

Slovník

sláva	כְּבוֹד	přikazovat (pi)	צִוָּה
maso, tělo	בָּשָׂר	žehnat (pi)	בָּרַךְ
společně	יַחְדָּו	proslavit (pi)	כָּבַד
ústa	פִּי	zjevit se (ni)	גִּלָּה

19/ Odvozené kmeny: kauzativní, reflexivní

Kauzativ vyjadřuje způsobení děje: dal střežit. Formálním znakem je *h-* (ה) v systému perfekta, které v imperfektu asimiluje k osobní předponě. Reflexivní kmen má typický infix *-t-*.

1. Hif'il – aktivní kauzativ (hi; W 55)

V perfektu má náslovné *hi-* (הִ) a uprostřed *-t-* (ת) po druhé radikále (*hif'il*, הִפְעִיל). V imperfektu je místo *hi-* osobní předpona s vokalizací *-a-*. Imperativ má předponu *ha-* a prostřední *-i-* se krátí na *-é-*. Participium začíná *ma-* (jako u všech odvozených kmenů).

Kořen ברל (být oddělený, hi oddělovat)

pf	<i>hiXXXiX</i>	<i>hivdíl</i>	הִבְדִּיל	dal střežit
ipf	<i>jaXXXiX</i>	<i>javdíl</i>	יִבְדִּיל	dá střežit

Přehled základních tvarů

pf	<i>hiXXXiX</i>	oddělil	<i>hivdíl</i>	הִבְדִּיל
ipf	<i>jaXXXiX</i>	oddělí	<i>javdíl</i>	יִבְדִּיל
imp	<i>haXXXéX</i>	odděl	<i>havdél</i>	הִבְדֵּל
inf	<i>(lʰ)haXXXiX</i>	oddělit	<i>(lʰ)havdíl</i>	לְהִבְדִּיל
pt	<i>maXXXiX</i>	oddělující	<i>mavdíl</i>	מִבְדִּיל

Imperativ a narativ mají místo *-i-* vkladné *-é-* (zkrácený tvar).

Časté tvary v hi

oznámil	<i>higgíd</i>	הִגִּיד	נָגַד	postavil	<i>hékím</i>	הָקִים	קוּם
oznámí	<i>jaggíd</i>	יִגִּיד		stavějící	<i>mékím</i>	מָקִים	
oznámil (nar)	<i>wajjagéd</i>	וַיִּגִּד		postaví	<i>jákím</i>	יָקִים	
oznámit	<i>lʰhaggíd</i>	לְהִגִּיד		postavil (nar)	<i>wajjákem</i>	וַיָּקֵם	
přistup!	<i>haggišá-ná</i>	הִגִּישָׁה-נָא	נָגַשׁ	postav	<i>hákím</i>	הָקִים	יֵשַׁע
přistoupil	<i>wajjaggéš</i>	וַיִּגֵּשׁ		zachránil	<i>hóši'a</i>	הוֹשִׁיעַ	
obrátil / vrátil	<i>héšív</i>	הָשִׁיב	שׁוּב	zachrání	<i>jóši'a</i>	יוֹשִׁיעַ	
vrátí	<i>jášív</i>	יָשִׁיב		zachránil (nar)	<i>wajjóšé'a</i>	וַיּוֹשַׁעַ	
vrat'	<i>hášév</i>	הָשֵׁב		zachraň	<i>hóši'á-ná</i>	הוֹשִׁיעָה נָא	
vracející	<i>méšív</i>	מָשִׁיב		zachraňující	<i>móši'a</i>	מוֹשִׁיעַ	
vrátit	<i>lʰhášív</i>	לְהָשִׁיב		zachránit	<i>lʰhóši'a</i>	לְהוֹשִׁיעַ	

2. Hof'al – pasivní kauzativ (ho; W 56)

V perfektu má náslovné **ho-/hu-** (הוּ), v druhé radikále je **-a-** (hof'al, הִפְעִיל). Předpona imperfekta má stejnou vokalizaci s osobní předponou (**jo-/ju-**). Hof'al je v SZ málo doložen.

Kořen נגד (oznámit)

pf	huXXaX	huggad	הֻגַּד	bylo oznámeno
ipf	juXXaX	juggad	יֻגַּד	bude oznámeno

Přehled doložených tvarů: kořen נגד

pf / imp	huXXaX	bylo oznámeno	huggad	הֻגַּד
nar	wajjuXXaX	bylo oznámeno	wajjuggad	וַיֻּגַּד

5. Hitpa'el (hitp; W 57)

Reflexivní (zvratný) intenzivní děj: chodit – *procházet se*. Má typickou preformativní slabiku **hit-** a vokalizaci **-a-XX-é** (hitpa'el, הִתְפַּעֵל).

Kořen הלך (jít)

pf	hitXaXXeX	hithalléč	הִתְהַלֵּךְ	chodil
ipf	jitXaXXeX	jithalléč	יִתְהַלֵּךְ	bude chodit

Přehled základních tvarů

pf	hitXaXXeX	chodil	hithalléč	הִתְהַלֵּךְ
ipf	jitXaXXeX	bude chodit	jithalléč	יִתְהַלֵּךְ
imp	hitXaXXeX	chod'	hithalléč	הִתְהַלֵּךְ
inf	hitXaXXeX	chodit	l ^e hithalléč	לְהִתְהַלֵּךְ
pt	mitXaXXeX	chodící	mithalléč	מִתְהַלֵּךְ

Časté tvary sloves v hit

posvětit se	l ^e hitkaddéš	לְהִתְקַדֵּשׁ	posvětit se silné	קִדַּשׁ
posvěťte se	hitkaddéšú	הִתְקַדְּשׁוּ		
modli se	hitpallél	הִתְפַּלֵּל	modlit se 2. zdvojená	פָּלַל
modlete se	hitpal ^e lú	הִתְפַּלְלוּ		
modlil se	wajjitpallél	וַיִּתְפַּלֵּל		
bude se klanět	jištach ^o we	יִשְׁתַּחֲוֶה	klanět se 2x slabé: 3. hé a 2. waw kmen <i>hištafel</i>	חָוָה
budou se klanět	jištach ^o wú	יִשְׁתַּחֲוּוּ		
poklonil se	wajjištachú (sg)	וַיִּשְׁתַּחוּ		
klanějící se	mištach ^o we	מִשְׁתַּחֲוֶה		

Cvičení

překlad	kořen	určení	
			מְבַדִּיל
			הגיד
			יָסַר
			וַנָּגַד
			הוֹרִידוּ
			הָשִׁיבֵנוּ
			הָאָרֶץ

Četba

Gn 3,8

יְהוָה אֱלֹהִים מְתַהַלֵּךְ בַּגֶּן:

Gn 28,12

וַיַּחֲלֹם וַהֲנִה סֶלֶם מַצֵּב אֶרֶץ וְרָאָשׁוּ מִגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה
וַהֲנִה מְלֹאכֵי אֱלֹהִים עֲלֵים וַיִּרְדּוּ בּוֹ:

Nm 21,7

וַיָּבֹא הָעָם אֶל-מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ חָטָאנוּ כִּי-דִבַּרְנוּ בִּיהוָה וְכָךְ
הִתְפַּלֵּל אֶל-יְהוָה וַיָּסַר מֵעֲלֵינוּ אֶת-הַנֶּחֱשׁ וַיִּתְּפַלֵּל מֹשֶׁה בְּעַד הָעָם:

Rt 2,11

וַיֹּאמֶר לָהּ הַגֵּד הַגֵּד לִי כָל אֲשֶׁר-עָשִׂיתִי:

Ž 80,20

יְהוָה אֱלֹהִים צָבָאוֹת הָשִׁיבֵנוּ
הָאָרֶץ פָּנִיךָ וְנוֹשְׁעָה:

Slovník

modlit se (hit)	פָּלַל	zahrada	גֶּן
odvrátit (hi)	סָוַר	mít sen	חָלֵם
od	מֵעַל	žebřík, stupně	סֶלֶם
had	נָחַשׁ	postavit (hi)	נָצַב
od	בְּעַד	dotýkat se	נָגַע
oznámit (hi)	נָגַד	posel, anděl	מְלָאָךְ
rozjasnit (hi)	אָוַר	vystupovat	עָלָה
tvář	פָּנִים	sestupovat	יָרַד
zachránit	יָשַׁע	provinit se	חָטָא

20/ Slovesa se zájmenným sufixem

Kromě osobních přípon může mít sloveso navíc ještě zájmennou příponu, která označuje předmět děje: שְׁבַחְהוּ *šabbchúhú* – chvalte ho. Vlivem nové slabiky, která přijímá přízvuk, slovesný tvar často představuje vokalizaci: שְׁמֹרֵנִי *šomréni* – chraň mě (שְׁמֹר־אֲנִי): *š'mor* – *šomr-*.

1. Zájmenné sufixy (W 58, 59)

3pl	je	-ám -án	ם־ ן־	3sg	jeho ji	-hú -há	ה־ ה־
2pl	vás	-chem -chen	כ־ם כ־ן	2sg	tebe (m) tebe (f)	-chá -ch	ך־ ך־
1pl	nás	-nú	נ־נִי	1sg	mě	-ní	נ־יִ

Od sufixů jmenného systému se liší 3sgm/f a 1sg.

u sloves		u jmen	
jeho	ה־	jeho	ה־
ji	ה־	její	ה־
mě	י־יִ	můj	י־יִ

2. Tvary sloves se zájmennými sufixy

Perfektum

samostatný tvar	tvar před příponou	příklady
šámar (on)	š'már-	š'máraní, š'márchá, š'máro/š'maráhú, š'maráh...
šámrá (ona)	š'marat-	š'maratní, š'maratchá, š'marathú/š'marattú...
šámartá (ty)	š'martá-	š'martání, š'martáhú/š'martó, š'martáh... š'martám
šámart (ty ž.)	š'martí-	š'martíni, š'martihú, š'martihá... š'martím
šámartí (já)	š'martí-	š'martíchá, š'martich, š'martiú... š'martím
šámrú (oni)	š'márú-	š'márúni, š'márúchá, š'márúhú... š'márúm
š'martem / -ten (vy)	š'martú-	š'martúni, š'martúhú... š'martúm
šámarnú (my)	š'marnú-	š'marnúchá, š'marnúhú...

Imperfektum (jen odlišné tvary)

jišmor (on)	jišm're- / jišmor-	jišm'rení, jišmorchá, jišm'rech, jišm'rehú, jišmorchem, jišm'rem
-------------	--------------------	--

Imperativ

š'mor	šomré-	šomréni, šomréhú, šomrehá... šomrém
-------	--------	-------------------------------------

Vázaný infinitiv

<i>š^emor</i>	<i>šomr-</i>	<i>šomrí, šomr^echá, šomró, šomráh, šomrenú, šomr^echem, šomráam</i>
-------------------------	--------------	--

V 1sg u infinitivu lze použít obojí tvary, ale s rozdílem podmětu a předmětu:

podmět	י - já	když jsem říkal	<i>b^e'omrí</i>	בְּאֹמְרִי
předmět	נִי - mě	když mi říkal	<i>b^e'omrení</i>	בְּאֹמְרֵנִי

3. Emfatické n (nún energicum)

Mezi slovesný tvar a zájmenný sufix může vstoupit zdůrazňující hláska **-n-**, která ovšem většinou splývá s okolím a projevuje se jako zdvojka. Navíc představuje samohláskový vzorec. Používá se jen u sufixů singuláru: **לֹא יִשְׁמְרֵנִי** – *ló jišm^erennú*: nesmí ho zachovat! (*jišm^ere-n-hú*). Nezdůrazněný tvar je **יִשְׁמְרֵהוּ** – *jišm^eréhú*. Pro překlad je třeba použít jiný vhodný emfatický prostředek (vykřičník, zesilující částice, modální sloveso...).

Cvičení

překlad	kořen	určení	
			זְכַרְנִי יְהוָה
			יְהוָה יִשְׁמְרֵהוּ
			שְׁבַחְהוּ
			שְׁמַרְךָ
			בְּרַבְרוּ
			אִיכָּה

Četba

Gn 3,8–11

וַיִּשְׁמְעוּ אֶת-קוֹל יְהוָה אֱלֹהִים מִתְּהֵלֶךְ בְּגֵן לְרוּחַ הַיּוֹם
וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים בְּתוֹךְ עֵץ הָגֵן:
וַיִּקְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶל-הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אִיכָּה:
וַיֹּאמֶר אֶת-קִלְךָ שָׁמַעְתִּי בְּגֵן וְאִירָא כִּי-עִירַם אֲנֹכִי וְאִתְּחַבֵּא:
וַיֹּאמֶר מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עִירַם אֶתָּה
הֲמֹן-הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵבִלְתִּי אֲכָל-מִמֶּנּוּ אֲכָלְתָּ:

Ž 121

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת
אֲשָׁא עֵינִי אֶל-הַהָרִים מֵאֵין יְבֵא עֲזָרִי:
עֲזָרִי מֵעַם יְהוָה עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:
אֲלִי־תֵן לְמוֹט רִגְלֶךָ אֶל-יָנוּם שְׁמֶרְךָ:
הִנֵּה לֹא-יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:
יְהוָה שְׁמֶרְךָ יְהוָה צִלְּךָ עַל-יַד יְמִינְךָ:
יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא-יִכְבֶּה וַיְרַח בְּלִילָה:
יְהוָה יִשְׁמְרְךָ מִכָּל-דָּע יִשְׁמַר אֶת-נַפְשְׁךָ:
יְהוָה יִשְׁמַר-צִאתְךָ וּבֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד-עוֹלָם:

רוח אֲדֹנִי יְהוָה עָלַי
 יַעַן מָשַׁח יְהוָה אֹתִי
 לְבָשָׁר עֲנֻיִם
 שְׁלַחֲנִי לְחַבֵּשׁ לְנִשְׁבְּרֵי־לֵב
 לְקַרְא לְשָׁבוּיִם דְּרוּר
 וּלְאַסּוּרִים פִּקְח־קוּחַ:

Slovník

měsíc	יָרֵחַ	ukrýt se	חָבֵא
neboť	יַעַן	schod	מַעְלָה
pomazat	מָשַׁח	zvedat	נָשָׂא
přinést dobrou zprávu	בָּשַׂר	pomoc	עֲזָרָה
chudý, pokorný	עָנִי	od	מֵעַם
ovázat	חָבַשׁ	kymáčet se	מוֹט
rozbít	שָׁבַר	noha	רֶגֶל
srdce	לֵב	stín	צֶל
zajatec	שָׁבִי	vedle	עַל־יָד
osvobození (od dluhů)	דְּרוּר	pravice	יְמִין
spoutat	אָסַר	slunce	שֶׁמֶשׁ
otevření dokořán	פִּקְח־קוּחַ	udeřit	נָכָה

Tematický index klíčové slovní zásoby

A) Jmenný okruh (153 slov)

1. Bůh a člověk (16)

Bůh	<i>Elohim</i>	אלהים
slovo, věc	<i>dávár</i>	דָּבָר
člověk	<i>ádám</i>	אָדָם
pokoj	<i>šálóm</i>	שָׁלוֹם
zákon	<i>tóra</i>	תּוֹרָה
prorok – proroci	<i>návi – n^eví'im</i>	נְבִיא – נְבִיאִים
posel	<i>mal'ách</i>	מַלְאָךְ
jméno	<i>šém</i>	שֵׁם
život	<i>chajjim</i>	חַיִּים
věrnost, pravda	<i>emet</i>	אֱמֶת
milosrdenství	<i>chesed</i>	חֶסֶד
sláva	<i>kávód</i>	כְּבוֹד
požehnání	<i>b^eráchá</i>	בְּרָכָה
moudrost	<i>chochmá</i>	חֲכָמָה
hřích	<i>chatá'á</i>	חַטָּאָה
věčnost	<i>'ólám</i>	עוֹלָם

2. Příroda (12)

nebe	<i>šamajim</i>	שָׁמַיִם
země (f)	<i>erec</i>	אֶרֶץ
voda	<i>majim</i>	מַיִם
oheň	<i>éš</i>	אֵשׁ
strom, dřevo	<i>'éc</i>	עֵץ
kámen	<i>even</i>	אֶבֶן
slunce	<i>šemeš</i>	שֶׁמֶשׁ
hvězda	<i>kócháv</i>	כּוֹכָב
hora	<i>har</i>	הָר
řeka	<i>náhár</i>	נָהָר

moře	<i>jám</i>	יָם
vítr, duch, dech (f)	<i>rúach</i>	רוּחַ

3. Čas (5)

den	<i>jóm</i>	יוֹם
ráno	<i>bóker</i>	בֹּקֶר
večer	<i>'erev</i>	עֶרֶב
noc (m /f)	<i>lail / lailá</i>	לַיַל / לַיְלָה
rok (f) – roky	<i>šáná – šánim</i>	שָׁנָה – שָׁנִים

4. Tělo a duše (8)

hlava (m)	<i>ro 'š</i>	רֹאשׁ
oko (f)	<i>'ajin</i>	עֵין
tvář	<i>pánim</i>	פָּנִים
ruka (f)	<i>jád</i>	יָד
ústa (m)	<i>pe</i>	פֶּה
rty (du)	<i>š^efatajim</i>	שִׁפְתִּים
srdce (m)	<i>lév / léváv</i>	לֵב / לֵבָב
duše (f)	<i>nefeš</i>	נֶפֶשׁ

5. Rodina (9)

dům, rodina – domy	<i>bajit (stc bét) – bátim</i>	בַּיִת (בֵּית) – בָּתִּים
otec – otcové	<i>áv (stc aví) – ^avót</i>	אָב (אָבִי) – אֲבוֹת
syn – synové	<i>bén (stc ben) – bánim</i>	בֶּן (בֶּן) – בָּנִים
bratr	<i>ách (stc achí)</i>	אָח (אָחִי)
muž – muži	<i>iš – ^anášim (stc anšé)</i>	אִישׁ – אֲנָשִׁים (אֲנָשִׁי)
žena – ženy	<i>iššá (stc ešet) – nášim (n^ešé)</i>	אִשָּׁה (אִשָּׁת) – נָשִׁים (נָשִׁי)
dcera – dcery	<i>bat – bánót (stc b^enót)</i>	בַּת – בָּנוֹת (בָּנוֹת)
sestra – sestry	<i>áchót (stc ^achót) – achjót</i>	אָחוֹת (אָחוֹת) – אַחֵיּוֹת
matka	<i>ém (stc im)</i>	אִם (אִם)

6. Město, království, vojsko (9)

město – města	<i>'ir – 'árim (stc 'aré)</i>	עִיר – עָרִים (עָרֵי)
brána	<i>ša 'ar</i>	שַׁעַר
bojovník, hrdina	<i>gibbór</i>	גִּבּוֹר

zástup, vojenský šik (f)	<i>cává' – c^evá'ót (stc civ'ót)</i>	צָבָא – צְבָאוֹת (צְבָאוֹת)
lid	<i>'am – 'ammím</i>	עַם – עַמִּים
národ – národy	<i>gój – gójim</i>	גּוֹי – גּוֹיִם
pastýř – pastýři	<i>ro'e (stc ro'é) – ro'im</i>	רֹעֶה (רֹעִה) – רֹעִים
tábor	<i>machane (stc machané)</i>	מַחֲנֶה (מַחֲנֶה)
vítězství, záchrana	<i>j^ešú'á</i>	יְשׁוּעָה

7. Zvířata, plodiny, potraviny (většinou kolektiva) (9)

ovce	<i>cón</i>	צֹאן
dobytče – dobytek	<i>b^ehémá – behémót</i>	בְּהֵמָה – בְּהֵמוֹת
pták	<i>'of</i>	עוֹף
maso	<i>básár</i>	בָּשָׂר
setba, zrní	<i>zera'</i>	זֵרַע
chléb, jídlo	<i>lechem</i>	לֶחֶם
tuk, olej	<i>šemen</i>	שֶׁמֶן
víno	<i>jajin</i>	יַיִן
ovoce	<i>p^erí</i>	פֶּרִי

8. Bohoslužba (16)

oltář	<i>mizbéach (mizbach)</i>	מִזְבֵּחַ (מִזְבֵּחַ)
svatostan	<i>óhel mó'éd</i>	אֹהֶל מוֹעֵד
chrám (dům Pána)	<i>bét⁴ dónáj</i>	בֵּית יְהוָה
svatyně	<i>kódeš / mikdáš</i>	קֹדֶשׁ / מִקְדָּשׁ
obětní dar	<i>minchá</i>	מִנְחָה
celopal	<i>'ólá</i>	עֹלָה
pokojná oběť	<i>šelem</i>	שֶׁלֶם
kadidlo	<i>k^etoret</i>	קֶטֶרֶת
kněz	<i>kóhén</i>	כֹּהֵן – כֹּהֲנִים
svícen	<i>m^enórá</i>	מְנוֹרָה
svitek, kniha	<i>séfer</i>	סֵפֶר – סְפָרִים
svátek	<i>chag</i>	חַג
Pascha, Velikonoce	<i>pesach</i>	פֶּסַח
sobota	<i>šabbát</i>	שַׁבָּת

modlitba	<i>ṭṭillá</i>	תפלה
žalm	<i>ṭṭhillá</i>	תהלה

9. Vlastní jména (16)

Hospodin (Pán)	<i>Ḍónáj</i>	יהוה
Hospodin Bůh, Pán Bůh	<i>Ḍónáj Ḍlohím</i>	יהוה אלהים
Abrahám	<i>Avrahám</i>	אַבְרָהָם
Izák	<i>Jicchák</i>	יִצְחָק
Jakub	<i>Ja'akóv</i>	יַעֲקֹב
Izrael	<i>Jisrá'él</i>	יִשְׂרָאֵל
Mojžíš	<i>Moše</i>	מֹשֶׁה
Egypt	<i>Micrajim</i>	מִצְרַיִם
Jozue	<i>Ṣhóšua'</i>	יְהוֹשֻׁעַ
David	<i>Dawid</i>	דָּוִד
Šalomoun	<i>Šlomo</i>	שְׁלֹמֹה
Samuel	<i>Šmúél</i>	שְׁמוּאֵל
Izajáš	<i>Ṣša'já</i>	יִשְׁעִיָּה
Jeremiáš	<i>Jirmḕjáhu</i>	יֵרֵמְיָהוּ
Ezechiel	<i>Ṣchezkél</i>	יְחִזְקֵאל
Daniel	<i>Dani'él</i>	דָּנִיֵּאל

10. Vlastnosti (7)

dobrý	<i>tón</i>	טוֹב
svatý	<i>kádóš</i>	קָדֵשׁ
velký	<i>gádól</i>	גָּדוֹל
malý	<i>kátán</i>	קָטָן
moudrý	<i>cháchám</i>	חָכָם
starý	<i>zákén</i>	זָקֵן
mnohý	<i>ráv</i>	רַב

11. Zájmena (9)

já	<i>ʾní</i>	אֲנִי
ty (m / f)	<i>attá / at</i>	אַתָּה / אַתְּ
on / ona	<i>hú / hí</i>	הוא / היא

my	<i>ʾnachnú</i>	אֲנַחֲנוּ
vy (m / f)	<i>attem / atten</i>	אַתֶּם / אַתֵּן
oni / ony	<i>hem / henná</i>	הֵם / הֵנָּה
ten / ta	<i>ze / zot</i>	זֶה / זֹאת
tento / tato	<i>hazze / hazzot</i>	הַזֶּה / הַזֹּאת
ti / tito	<i>élle / há'élle</i>	אַלֶּה / הָאֵלֶּה

12. Předložky (11)

na / nad	<i>'al</i>	עַל
na (povrchu)	<i>'al-p^ené</i>	עַל-פְּנֵי
pod	<i>tachat</i>	תַּחַת
mezi	<i>bén</i>	בֵּין
před	<i>lifné</i>	לִפְנֵי
uprostřed	<i>b^etóch</i>	בְּתוֹךְ
po	<i>achar</i>	אַחֲרַי
do	<i>'ad</i>	עַד
z	<i>min (mé-)</i>	מִן מֵ-
s	<i>'im</i>	עִם
k	<i>el</i>	אֶל

13. Počet (12)

jeden	<i>achat</i>	אַחַת
dva	<i>š^etajim</i>	שְׁתֵּים
tři	<i>šálóš</i>	שָׁלֹשׁ
čtyři	<i>arba'</i>	אַרְבַּע
pět	<i>cháméš</i>	חֲמִשׁ
šest	<i>šéš</i>	שֵׁשׁ
sedm	<i>ševa'</i>	שִׁבְעַ
osm	<i>š^emóne</i>	שְׁמוֹנֶה
devět	<i>téša'</i>	תִּשְׁעַ
deset	<i>'eser</i>	עָשָׂר
sto	<i>mé'á</i>	מֵאָה
tisíc – tisíce	<i>elef – ʾláfim</i>	אַלְפִי – אֲלָפִים

14. Tázací slova (5)

kdo	<i>mi</i>	מי
co / jaký	<i>má</i>	מה
proč	<i>lammá</i>	למה
kde	<i>ajjé</i>	איפה
odkud	<i>mé'ain</i>	מאין

15. Příslovce a partikule (9)

tak	<i>kó</i>	כה
proto	<i>'al-kén</i>	על-כן
nyní, tedy	<i>'attá</i>	עתה
tam	<i>šám</i>	שם
ještě	<i>'ód</i>	עוד
tady (hle)	<i>hinné</i>	הנה
vždyť (nebot')	<i>ki</i>	כי
prosím	<i>ná</i>	נא
ne	<i>ló / al</i>	לא / אל

B) Slovesný okruh (39 kořenů)

Uveden je kořen, jeho určení (třída, kmen), význam v češtině, dále v přepise základní tvary, pokud jsou doloženy: perfektum, imperfektum, imperativ, vázaný infinitiv a aktivní participium.

význam	pf	ipf	imp	nar	infcs	pt	třída/kmen	kořen
--------	----	-----	-----	-----	-------	----	------------	-------

1. Bytí, život, smrt (4)

být	<i>hájá</i>	<i>jihje</i>		<i>waj'hi</i>	<i>hjót</i>		3. hé	היה
žít	<i>chájá</i>	<i>jichje</i>		<i>waj'chi</i>	<i>chjót</i>	<i>chaj</i>	3. hé	חיה
zrodit	<i>jálad</i>	<i>jéled</i>			<i>(lá)ledet</i>	<i>jóléd</i>	1. waw	ילד
narodit se	<i>nólad</i>	<i>jiwwáléd</i>			<i>hiwwáled</i>	<i>nólad</i>	<i>ni</i>	
zemřít	<i>mét</i>	<i>jámút</i>		<i>wajjámot</i>	<i>(lá)mút</i>	<i>mét</i>	2. waw	מות

2. Vidění, slyšení, poznání (4)

vidět	<i>rá'á</i>	<i>jir'e</i>	<i>r^e'é/r^e'ú</i>	<i>wajjar'</i>	<i>r'ót</i>	<i>ró'é</i>	3. hé	ראה
zjevit se	<i>nír'á</i>	<i>jérá'e</i>	<i>hérá'é</i>	<i>wajjérá'</i>	<i>hérá'o</i>		<i>ni</i>	
ukázat	<i>hér'á</i>	<i>jar'e</i>					<i>hi</i>	
odhalit	<i>gálá</i>	<i>jiglé</i>			<i>g^elót</i>	<i>gólé</i>	3. hé	גלה

slyšet	<i>šáma'</i>	<i>jišma'</i>	<i>š^ema'</i>	<i>wajjišma'</i>	<i>š^emóa'</i>	<i>šóméa'</i>	3. lar.	שמע
vědět	<i>jáda'</i>	<i>jéda'</i>	<i>da'</i>	<i>wajjéda'</i>	<i>(lá)da'at</i>	<i>jódéa'</i>	1. jod	ידע

3. Mluvení (4)

řici	<i>ámar</i>	<i>jómar</i>	<i>^emor</i>	<i>wajjómer</i>	<i>^emor</i>	<i>ómér</i>	1. alef	אמר
mluvit	<i>dibber</i>	<i>j^edabbér</i>	<i>dabbér</i>	<i>waj^edabbér</i>	<i>dabbér</i>	<i>m^edabbér</i>	<i>pi</i>	דבר
volat	<i>kára'</i>	<i>jikrá'</i>	<i>k^erá'</i>	<i>wajjikrá'</i>	<i>k^eró'</i>	<i>kóre'</i>	3. alef	קרא
oznámit	<i>higgíd</i>	<i>jaggíd</i>	<i>haggéd</i>	<i>wajjaggéd</i>	<i>haggíd</i>	<i>maggíd</i>	1. nún	נגד

4. Pobývání (3)

sedět	<i>jášav</i>	<i>jéšév</i>	<i>šév</i>	<i>wajjéšev</i>	<i>(lá)ševet</i>	<i>jóšév</i>	1. waw	ישב
usadit	<i>héšív</i>	<i>jéšív</i>	<i>héšív</i>	<i>wajjéšív</i>	<i>héšív</i>	<i>méšív</i>	<i>hi</i>	
stát	<i>'amad</i>	<i>ja'amód</i>	<i>'amód</i>	<i>wajja'amód</i>	<i>(la)'amód</i>	<i>'óméd</i>	1. lar.	עמד
ležet	<i>šáchav</i>	<i>jiškav</i>	<i>š^echav</i>	<i>wajjiškav</i>	<i>š^echav</i>	<i>šóchév</i>		שכב

5. Pohyb (9)

vstát	<i>kám</i>	<i>jákúm</i>	<i>kúm</i>	<i>wajjákom</i>	<i>(lá)kúm</i>	<i>kám</i>	2. waw	קום
jít	<i>hálach</i>	<i>jéléch</i>	<i>léch</i>	<i>wajjélech</i>	<i>(lá)lechet</i>	<i>hóléch</i>	1. jod	הלך
přijít	<i>bá'</i>	<i>jávó'</i>	<i>bó'</i>	<i>wajjávó'</i>	<i>(lá)vó'</i>	<i>bá'</i>	2. waw <i>hi</i>	בוא
přivést	<i>hévi'</i>	<i>jávi'</i>	<i>hávi'</i>	<i>wajjávé'</i>	<i>hávi'</i>	<i>mévi'</i>		
vyjít	<i>jácá'</i>	<i>jécé'</i>	<i>cé'</i>	<i>wajjécé</i>	<i>(lá)cé't</i>	<i>jócé'</i>	1. waw <i>hi</i>	יצא
vyvést	<i>hóci'</i>	<i>jóci'</i>	<i>hócé'</i>	<i>wajjócé'</i>	<i>hócé'</i>	<i>móci'</i>		
vrátit se	<i>šáv</i>	<i>jášúv</i>	<i>šúv</i>	<i>wajjášov</i>	<i>(lá)šúv</i>	<i>šáv</i>	2. waw	שוב
sestoupit	<i>járad</i>	<i>jéréd</i>	<i>réd</i>	<i>wajjéred</i>	<i>(lá)redet</i>	<i>jóréd</i>	1. waw	ירד
vystoupit	<i>'álá</i>	<i>ja'^alé</i>	<i>'al</i>	<i>wajja'al</i>	<i>(la)'^alót</i>	<i>'olé</i>	3. hé	עלה
položit	<i>sám</i>	<i>jásím</i>	<i>sím</i>	<i>wajjássem</i>	<i>(lá)sím</i>	<i>sám</i>	2. jod	שים
zvedat	<i>násá'</i>	<i>jissá'</i>	<i>sá'</i>	<i>wajjissá'</i>	<i>(lá)sé't</i>	<i>nósé'</i>	1. nún	נשא

6. Konání, předávání (5)

dělat	<i>'ásá</i>	<i>ja'^ase</i>	<i>'^asé</i>	<i>wajja'as</i>	<i>(la)'^asót</i>	<i>'ósé</i>	3. hé	עשה
vzít	<i>lákach</i>	<i>jikkach</i>	<i>kach</i>	<i>wajjikkach</i>	<i>(lá)kachat</i>	<i>lókéach</i>	1. nún	לקח
dát	<i>nátan</i>	<i>jittén</i>	<i>tén</i>	<i>wajjitten</i>	<i>(lá)tet</i>	<i>nótén</i>	1. nún	נתן
poslat	<i>šalach</i>	<i>jišlach</i>	<i>š^elach</i>	<i>wajjišlach</i>	<i>š^elóach</i>	<i>šóléach</i>	3. lar.	שלח
přikázat	<i>ciwwá</i>	<i>j^ecawwe</i>	<i>cawwé</i>	<i>wajjcaw</i>	<i>cawwót</i>	<i>m^ecawwé</i>	3. hé <i>pi</i>	צוה

7. Boj, vláda (4)

bojovat	<i>nilcham</i>	<i>jilláchém</i>	<i>hilláchém</i>	<i>wajjiláchem</i>	<i>hilláchém</i>	<i>nilchám</i>	<i>ni</i>	לחם
bít	<i>hikká</i>	<i>jakke</i>	<i>hach</i>	<i>wajjach</i>		<i>makké</i>	3. hé <i>hi</i>	נכה
chránit	<i>šámar</i>	<i>jišmor</i>	<i>š^emor</i>	<i>wajjišmor</i>	<i>š^emor</i>	<i>šómér</i>		שמר
soudit	<i>šáfat</i>	<i>jiš^epot</i>	<i>š^efot</i>	<i>wajjišpot</i>	<i>(li)š^epot</i>	<i>šófét</i>		שפט

8. Bohoslužba (6)

bát se	<i>járe'</i>	<i>jirá'</i>	<i>j^erá'</i>	<i>wajjirá'</i>	<i>j^eró'</i>	<i>járe'</i>	1. jod	ירא
klanět se	<i>hištachwú</i>	<i>jištachwe</i>	<i>hištachwú</i>	<i>wajjištachwe</i>	<i>hištachót</i>	<i>mištachwe</i>	<i>hitp</i>	שחה
chválit	<i>hillél</i>	<i>j^ehallél</i>	<i>hallél</i>	<i>waj^eha^elú</i>	<i>hallél</i>	<i>m^ehallél</i>	<i>pi</i>	הלל
modlit se	<i>hitpallél</i>	<i>jitpallél</i>	<i>hitpallél</i>	<i>wajjitpallél</i>	<i>hitpallél</i>	<i>mitpallél</i>	<i>hitp</i>	פלל
posvětit	<i>kiddéš</i>	<i>j^ekaddéš</i>	<i>kadd^ešú</i>	<i>waj^ekaddéš</i>	<i>kaddéš</i>	<i>m^ekaddéš</i>	<i>pi</i>	קדש
žehnat	<i>bérach</i>	<i>j^evárech</i>	<i>bárech</i>	<i>wajj^evárech</i>		<i>m^evárech</i>	<i>pi</i>	ברך

Sloveso: přehledy

1. Kořen: silné a slabé radikály

tvar má:	typ slovesa	příklad	přepis kořene	význam	kořen
vždy 3 radikály	silné	<i>jišm^eru</i> – יִשְׁמְרוּ budou zachovávat	š-m-r	střežit	שִׁמְר
někdy 2 radikály	slabé	<i>jihju</i> – יִהְיֶה budou	h-j-h	být	הִיּה
někdy jen 1 radikálu	2x slabé	<i>wajjach</i> – נָכַח ubil	n-k-h	bít	נִכַּח

2. Třídy slabých sloves

pozice slabé radikály	vzor	pf – ipf	změna	význam	kořen
3. hé	h-j-h	<i>hájá – jihje</i>	chybí v ipf	být	הִיּה
2. waw/jod	q-w-m	<i>kám – jákúm</i>	chybí v pf	vstát	קוּם
1. jod/waw	j-š-b / h-l-k	<i>jášav – jěšév</i>	chybí v ipf	sedět / jít	יָשַׁב / הִלֵּךְ
1. nún	n-t-n / l-k-ch	<i>nátan – jittén</i>	asimiluje v ipf	dát / vzít	נָתַן / לָקַח
2. zdvojená	š-b-b	<i>sávav – jissov</i>	chybí v ipf	obklopit	סָבַב
3. alef	m-c-’	<i>mácá – jimcá</i>	koncové -á	najít	מָצָא
1. alef	’-m-r	<i>ámar – jómar</i>	-ó- v ipf	říci	אָמַר

3. Konjugace: příznaky osoby

perfektum (přípona za tvarem)

osoba	sg m/f	pl m/f	sg m/f	pl m/f
3	– / -á	-ú	הָ / –	הוּ
2	-tá / -t	-tem / ten	תָּ / תַּ	תָּם / תֵּן
1	-tí	-nú	תִּי	נִי

imperfektum (předpona před tvarem)

osoba	sg m/f	pl m/f	sg f/m	pl f/m
3	ji- / ti-	ji-ú / ti-ná	יִ / תִּ	יָ / תִּנָּה
2	ti- / ti-í	ti-ú / ti-ná	תִּ / תִּי	תִּי / תִּנָּה
1	e-	ni-	אִ	נִ

4. Slovesné tvary

perfekta

tvar	vokalizace	přepis (3sgm)	překlad	znění (3sgm)
perfektum	á-a	šámar	střežil	שָׁמַר
participium akt.	ó-é	šómér	střežící	שֹׁמֵר
participium pas.	á-ú	šámúr	střežený	שְׁמוּר

imperfekta

tvar	znaky	přepis (3sgm)	překlad	znění (3sgm)
imperfektum	ji-o	jišmor	bude střežit	יִשְׁמַר
narativ	wajji-o	wajjišmor	střežil	וַיִּשְׁמַר
jusiv	ji-o	jišmor	ať střeží	יִשְׁמַר
imperativ	-o (pl i-ú)	š ^e mor (šimrú)	střež (-te)	שְׁמַר / שְׁמְרוּ
kohortativ	e/ni-á	ešm ^e rá	chci střežit	אֶשְׁמְרָה
infinitiv vázaný	(li)-o	(li)š ^e mor	střežit	לְשַׁמֵּר
infinitiv absolutní	á-ó	šámór	střežení	שָׁמוֹר

5. Charakteristické znaky kmenů

	aktivní	pasivní	reflexivní
základní	kal (qal, q)	nif'al (ni)	
intenzivní	pi'el (pi)	pu'al (pu)	hitpa'el (hit)
kauzativní	hi'f'il (hi)	ho'f'al (ho)	

perfektum: vokalizace (3sgm) jako v názvu

aktivní kmeny	znaky	pasivní kmeny	znaky	reflexiv	znaky
q	á-a	ni	ni-a		
pi	iXXé	pu	uXXa	hit	hit-aXXé
hi	hi-í	ho	ho-a		

imperfektum: podle vokalizace (3sgm)

q	ji-o	ni	ji-á-é		
pi	j-aXXé	pu	j-uXXa	hit	jit-aXXé
hi	ja-	ho	jo-a		

6. Základní tvary pravidelného (silného) slovesa: שָׁמַר š-m-r – střežit

základní aktivní kmen (kal)

q	pf	šámar	שָׁמַר	pt	šómér	שֹׁמֵר
	ipf	jišmor	יִשְׁמַר	nar	waj-jišmor	וַיִּשְׁמַר
				imp	š ^e mor	שְׁמַר
				infc	li-š ^e mor	לְשַׁמֵּר

pasívum (nif'al)

ni	pf	<i>nišmar</i>	נִשְׁמַר	pt	<i>nišmár</i>	נִשְׁמָר
	ipf	<i>jiššámer</i>	יִשְׁמַר	imp/inf	<i>hiššámer</i>	הִשְׁמַר

intenziv aktivní (pi'el) a pasivní (pu'al)

pi	pf	<i>šimmér</i>	שִׁמַּר	pt	<i>m^ešammér</i>	מְשַׁמַּר
	ipf	<i>j^ešammér</i>	יִשְׁמַר	imp/inf	<i>šammér</i>	שִׁמַּר
pu	pf	<i>šummar</i>	שֻׁמַּר	pt	<i>m^ešummár</i>	מְשֻׁמַּר
	ipf	<i>j^ešummar</i>	יִשְׁמַר	imp/inf	<i>šummar</i>	שֻׁמַּר

reflexiv (hitpa'el) / vzor h-l-k (kořen š-m-r má přesmyčku: hištammér)

hit	pf	<i>hithalléč</i>	הִתְהַלֵּךְ	pt	<i>mithalléč</i>	מִתְהַלֵּךְ
	ipf	<i>jithalléč</i>	יִתְהַלֵּךְ	imp	<i>hithalléč</i>	הִתְהַלֵּךְ

kauzativ aktivní (hif'il) a pasivní (hof'al)

hi	pf	<i>hišmír</i>	הִשְׁמִיר	pt	<i>mašmír</i>	מְשַׁמֵּר
	ipf	<i>jašmír</i>	יִשְׁמִיר	nar	<i>waj-jašmér</i>	וַיִּשְׁמֹר
				imp	<i>hašmér</i>	הִשְׁמֹר
				inf	<i>l^e-hašmír</i>	לְהִשְׁמֹר
ho	pf	<i>hošmar</i>	הִשְׁמַר	pt	<i>hošmár</i>	הִשְׁמָר
	ipf	<i>jošmar</i>	יִשְׁמַר			

7. Přehled tvarů silného slovesa v základním kmeni

perfektum		imperfektum	
<i>šámar / šámrá (m/f)</i>	<i>šámrú</i>	<i>jišmor / tišmor</i>	<i>jišm^eru / tišmorná</i>
<i>šámartá / šámart</i>	<i>š^emartem / š^emarten</i>	<i>tišmor / tišmrí</i>	<i>tišm^eru / tišmorná</i>
<i>šámartí</i>	<i>šámarnú</i>	<i>ešmor</i>	<i>nišmor</i>
participia		narativ	
<i>šómér / šómeret</i>	<i>šómrím / šómrót</i>	<i>wajjišmor etc</i>	<i>wajjišm^eru etc</i>
<i>šámúr</i>	<i>š^emúrim</i>		
		jusiv jako ipf	
		imperativ	
		<i>š^emor / šimrí</i>	<i>šimrú / š^emorná</i>
		kohortativ	
		<i>ešm^erá</i>	<i>nišm^erá</i>
		infinitiv absolutní	
		<i>šámór</i>	
		infinitiv vázaný	
		<i>(li)š^emor</i>	

8. Přehled nejdůležitějších tvarů slabých sloves

3. hé

גלה (g-l-h)	q odkrýt	ni být odkryt	pi zjevovat	hi vystěhovat
pf (3sgm)	<i>gálá</i>	<i>niglá</i>	<i>gillá</i>	<i>higlá</i>
ipf (3sgm)	<i>jigle</i>	<i>jiggálé</i>	<i>j^égallé</i>	<i>jagle</i>
nar	<i>wajjigel</i>	<i>wajjiggol</i>	<i>wajegal</i>	<i>wajjegel</i>
imp	<i>g^alé / g^alú</i>	<i>higgálé / -ú</i>	<i>gallé / -ú</i>	<i>haglé / ú</i>
infç	<i>g^alót</i>	<i>higgálót</i>	<i>gallót</i>	<i>haglót</i>
infa	<i>gáló</i>	<i>nigló</i>	<i>gallé</i>	<i>haglélé</i>
pta	<i>gólé</i>	–	<i>m^égallé</i>	<i>maglé</i>
ptp	<i>gálúj</i>	<i>niglé</i>	–	–

היה (h-j-h) q být

עלה (‘-l-h) q stoupat / hi vyvést

חיה (ch-j-h) q žít

בנה (b-n-h) q stavět

ראה (r-‘-h) q vidět / ni zjevit se

חורח (ch-w-h) hišt klanět se (*hištachwe*)

עשה (‘-š-h) q dělat

2. waw/jod

קום (q-w-m)	q stát	ni postavit se	po ustanovit	hi dodržet
pf (3sgm)	<i>kám</i>	<i>nákóm</i>	<i>kómém</i>	<i>hékím</i>
ipf (3sgm)	<i>jákúm</i>	<i>jikkóm</i>	<i>j^ékómém</i>	<i>jákím</i>
nar	<i>wajjákom</i>	<i>wajjikkóm</i>	<i>wajj^ékómém</i>	<i>wajjákem</i>
imp	<i>kúm / -ú</i>	<i>hikkóm / -ú</i>	<i>kómém</i>	<i>hákém / -ú</i>
infç	<i>kúm</i>	<i>hikkóm</i>		<i>hákím</i>
infa	<i>kóm</i>	<i>hikkóm</i>		<i>hákém</i>
pta	<i>kám</i>	–	<i>m^ékómém</i>	<i>mékím</i>
ptp	<i>kúm</i>	<i>nákóm</i>	–	–

intenzivní kmen této třídy má vzorec **polel** (abb): zdvojení třetí radikály místo druhé

בוא (b-w-‘) q vejít / hi přivést

רום (r-w-m) q být vysoký / po velebit / hi pozvedat

שוב (š-w-b) q obrátit se / hi obrátit

סור (s-w-r) q odbočit / hi odstranit

1. jod/waw

יָשַׁב (j-š-b)	q sedět	ni být usídlen	hi usídlit
pf (3sgm)	<i>jášav</i>	<i>nóšav</i>	<i>hóšiv</i>
ipf (3sgm)	<i>jéšév</i>	<i>jiwwášév</i>	<i>jóšiv</i>
nar	<i>wajjéšev</i>	<i>wajjiwášév</i>	<i>wajjóšev</i>
imp	<i>šév / š^evú</i>	<i>hiwwášév</i>	<i>hóšév / hóšívú</i>
infç	<i>ševet</i>		<i>hóšiv</i>
infa	<i>jášóv</i>	<i>hiwwášév</i>	<i>hóšév</i>
pta	<i>jóšév</i>	–	<i>móšiv</i>
ptp	<i>jášúv</i>	<i>nóšáv</i>	–

יָדַע (j-d-') q vědět / hi sdělit

הִלֵּךְ (h-l-k) q jít

יָרַד (j-r-d) q sestoupit / hi odvést

יָצָא (j-c-') q vyjít / hi vyvést

יָשַׁע (j-š-') hi zachránit

יָלַד (j-l-d) q porodit / ni narodit se / hi
zplodit

יָסַף (j-s-p) hi přidat

1. nún

נָגַשׁ (n-g-š)	q přistoupit	ni přiblížit se	hi přinést
pf (3sgm)	<i>nágaš</i>	<i>niggaš</i>	<i>higgíš</i>
ipf (3sgm)	<i>jiggaš</i>	<i>jinnágéš</i>	<i>jaggiš</i>
nar	<i>wajjiggaš</i>	<i>wajjinnágéš</i>	<i>wajjaggéš</i>
imp	<i>gaš / g^ešú</i>	<i>hinnágéš</i>	<i>haggéš / haggišú</i>
infç	<i>gešet</i>	<i>hinnágéš</i>	<i>haggiš</i>
infa	<i>nágóš</i>		<i>haggéš</i>
pta	<i>nógéš</i>	–	<i>maggiš</i>
ptp	<i>nágúš</i>	<i>niggáš</i>	–

נָתַן (n-t-n) q dávat

לָקַח (l-q-ch) q brát

נָפַל (n-p-l) q padat

נָשָׂא (n-š-') q nést

נָגַד (n-g-d) hi vyprávět

9. Sloveso h-j-h být (slabé, třída 3. hé)

perfektum		imperfektum	
<i>hájá / hájtá</i>	<i>hájú</i>	<i>jihjé / tihjé</i>	<i>jihjú / tihjéná</i>
<i>hájítá / hájit</i>	<i>hjitem / hjiten</i>	<i>tihjé / tihí</i>	<i>tihjú / tihjéná</i>
<i>hájítí</i>	<i>hájínú</i>	<i>ehjé</i>	<i>nihjé</i>
		narativ	
		<i>wajhí</i>	<i>wajjihjú</i>
		<i>watt^éhí</i>	<i>wattihjú</i>
		<i>wáehí</i>	<i>wannihí</i>
		jusiv	
		<i>j^éhí / t^éhí</i>	<i>jihjú / tihjéná</i>
		imperativ	
		<i>hjé / hjí</i>	<i>hjú / hjéná</i>
		infinitiv absolutní	
		<i>hjót</i>	
		infinitiv vázaný	
		<i>(li)hjót</i>	

Přehled předpon a přípon

1. Kořen a stavba slovesného tvaru: morfémy před / za / uvnitř

kořen שמר š-m-r chránit

kategorie	základní tvar	souhlásková podoba		překlad
příponová (pf)	<i>šámar-</i> (3sgm)	שמר-	<i>šmr/-</i>	chránil
předponová (ipf)	<i>jišmor-</i> (3sgm)	ישמר	<i>jšmr/-</i>	bude chránit
imperativ (imp)	<i>š^emor-</i> (2sgm)	שמר	<i>šmr/-</i>	chraň
slovesné subst (inf)	<i>šámór</i> (sta)	שמור	<i>šmwr</i>	chránění (chránit)
	<i>(li)š^emor</i> (stc)	שמר-	<i>-šmr</i>	
participium aktiva (pta)	<i>šómér</i> (sta sgm) <i>šómr-</i> (stc sgm)	שומר	<i>šwmr/-</i>	chránící
participium pasíva (ptp)	<i>šámúr</i> (sta sgm)	שמר	<i>šmr/-</i>	chráněný
	<i>š^emúr-</i> (stc sgm)	שמור	<i>šmwr</i>	

2. Předpony

		u sloves		u jmen	
ו	<i>w^e-</i>	a	<i>w^ehájá</i> a bylo	a	<i>wElohim</i> a Bůh
	<i>wa-XX</i>	signál minulosti	<i>wajjómer</i> (‘-m-r) řekl	–	–
ה	<i>ha-</i>	imp/inf hi’f’ílu	<i>havdíl</i> (b-d-l) rozdělil	člen	<i>haddávár</i> to slovo
	<i>hit-XX</i>	imp/inf hitpa’elu	<i>hitpallél</i> (p-l-l) modlil se	–	–
	<i>hi-</i>	pf hi’f’ílu	<i>hišlách</i> (š-l-ch) dal poslat	–	–
		imp pasíva (ni’f’al)	<i>hissátér</i> (s-t-r) skrýl se	–	–
	<i>h^a-</i>	signál otázky	<i>h^atéda’</i> (j-d-‘) víš-li?	signál otázky	<i>h^eattá?</i> zdali ty?
נ	<i>mi-</i>	než (+infc)	<i>mivtoach</i> (b-t-ch) než důvěřovat	od / z / než	<i>mizzāhāv</i> než zlato
		–	–	předmět děje	<i>mīcwót</i> – příkazy
	<i>m-</i>	pt odvoz. kmenů	<i>m^evakkéš</i> (b-k-š) hledající	jméno od slovesa	<i>mar’ē</i> div

ל	<i>l-</i>	aby (+inf)	<i>la' "sót</i> ('-s-h) aby udělal	k / pro / do	<i>l'moše</i> Mojžíšovi
כ	<i>b-</i>	když (+inf)	<i>b'e'et</i> (j-c-') když vyšel	v	<i>b'e'ec</i> v zemi
כ	<i>k-</i>	jako když / jak (+inf)	<i>k'e'dabbér</i> (d-b-r) jak mluvil	jako / podle	<i>kidávár</i> podle slova
י	<i>j-</i>	on (podmět ipf)	<i>jášúv</i> (š-w-b) on se vrátí	–	–
ת	<i>t-</i>	ty (m) / ona (+-f) vy (+-ú)	<i>tómar / tómrí</i> / -ú řekneš...	–	–
א	<i>'-</i> (<i>alef</i>)	já	<i>'essá</i> (n-s-') pozvednu	–	–
נ	<i>n-</i>	my	<i>néléch</i> (h-l-k) půjdeme	–	–

3. Přípony

		u sloves		u jmen	
ו	<i>-w (ú)</i>	oni / ony (pf) vy (ipfm: <i>t-ú</i> / imp)	<i>šávú</i> (š-w-b) vrátili se <i>t'mútú</i> (m-w-t) zemřete <i>šúvú</i> vraťte se	–	–
	<i>-w (ó)</i>	ho	<i>hiccíló</i> (n-c-l) zachránil ho	jeho (+sg)	<i>b'e'nó</i> jeho syn
	<i>-w (áv)</i>			jeho (+pl)	<i>bánáv</i> jeho synové
ה	<i>-á</i>	ona (podmět pf)	<i>kámá</i> (k-w-m) vstala	sgf sta	<i>t'hillá</i> žalám
		vybídka	<i>nágílá</i> (g-j-l) jásejme	–	–
		–	–	směr	<i>micrajimá</i> do Egypta
	<i>-há</i>	ji	<i>hócí'úhá</i> (j-c-') přiveďte ji	její (+pl)	<i>b'e'néhá</i> její synové
	<i>-áh</i>	ji (varianta <i>-há</i>)	<i>m'e'cá'áh</i> (m-c-') nalezl ji	její (+sg)	<i>íšáh</i> její muž
הו	<i>-hú</i>	ho (varianta <i>-ó</i>)	<i>šabbchúhú</i> (š-b-ch) chvalte ho	–	–
הם	<i>-hem</i>	je (m)	<i>mácáhem</i> (m-c-') nalezl je	jejich (m)	<i>b'e'néhem</i> jejich synové
הן	<i>-hen</i>	je (f)	<i>mácáhen</i> (m-c-') nalezl je	jejich (f)	<i>l'ohéhen</i> jejich bohové
נה	<i>-ná</i>	vy (ipf f: <i>t-ná</i> / imp)	<i>tómarná</i> ('-m-r) – řeknete	–	–
נא	<i>-ná</i>	prosba	<i>hóší'á ná</i> (j-š-') zachraň!	–	–
ים	<i>-ím</i>	pt q plm sta		plm sta	<i>d'várím</i> slova
י	<i>-j (é)</i>	pt q plm stc		plm stc	<i>divré JHWH</i> slova Pána
	<i>-j (í)</i>	–	–	můj	<i>b'e'ní</i> můj syn
	<i>-áj</i>	–	–	moji	<i>bánáj</i> moji synové
ת	<i>-at</i>	pt q sgf stc		sgf stc	<i>tórat JHWH</i> zákon Pána

	-et	pta sgf	<i>jóševet</i> (j-š-b) ona sedící	–	–
		inf JXX / NXX	<i>ševet</i> (j-š-b) sedět <i>gešet</i> (n-g-š) přijít	–	–
	-tá	ty (m pf)	<i>āmartā</i> řekl jsi	–	–
	-t	ty (f pf)	<i>šá'alt</i> (š-'-l) ptala se	–	–
י	-ní	mě	<i>šéma'éní</i> slyš mě	–	–
נ	-nú	nás	<i>hóší'énú</i> (j-š-') zachraň nás	náš	^E <i>lohénú</i> náš Bůh
ך	-chá	tebe (m)	<i>l'haccilchā</i> (n-c-l) aby tě zachránil	tvůj (m)	<i>ávichá</i> tvůj otec
ך	-ch	tebe (f)	<i>šélachéch</i> (š-l-ch) pošle tě	tvůj (f)	<i>íšéch</i> tvůj muž
כ	-chem	vás (m)		váš (m)	<i>ávichem</i> váš otec
כ	-chen	vás (f)		váš (f)	<i>bánótéchen</i> vaše dcery
ם	-ám	je (m)	<i>hóší'ám</i> (j-š-') zachránil je	jejich (m)	<i>plám</i> jejich modla
ן	-án	je (f)	<i>kará'tín</i> (k-r-') volal jsem je	jejich (f)	<i>plán</i> jejich modla
	-n-	důraz	<i>l'mútún</i> (m-w-t) zemřete	–	–
תי	-tí	já (podmět pf)	<i>dibbartí</i> (d-b-r) mluvil jsem	–	–
תם	-tem	vy (plm pf)	<i>šavtem</i> (š-w-b) vrátili jste se	–	–
תן	-ten	vy (plf pf)	<i>jišavten</i> (j-š-b) sídlily jste	–	–

4. Infixy uvnitř slova

ר	-w- (ó)	pta	<i>šómér</i> (š-m-r) střežící	–	–
	-w- (ú)	ptp	<i>šámúr</i> střežený	–	–
י	-j-	hi'íl	<i>hivdíl</i> (b-d-l) rozdělil	–	–
נ	-n-	důraz	<i>ajjekkā</i> (*ajje- n -kā) kde jsi?	–	–

Hebrejsko-český slovník k textům

א

opravdu	אֲכֵן	otec	אָב
k, do	אֶל	kámen (f)	אֶבֶן
Bůh	אֱלֹהִים	člověk	אָדָם
tito, tyto	אלה	zem	אֶרֶץ
Bůh, bohové	אֱלֹהִים	pán	אֲדֹנָי
jestliže, či	אִם	Pán	אֲדֹנִי
kmen, lid	אֶמְלָה	milovat	אָהַב
pravda	אֱמוּנָה	stan	אֹהֶל
říkat	אָמַר	rozjasnit (hi)	אֹרַח
věrnost	אֱמֻנָה	světlo	אֹרֶךְ
prosím	אֲנִי / נָא	ucho	אָזֶן
my	אֲנַחְנוּ	bratr	אָח
já	אֲנִי / אֲנִי	jeden	אֶחָד
nos	אֶף	sestra	אָחוֹת
země	אֶרֶץ	za	אֲחֵר
délka	אֶרֶךְ	cizí	אֲחֵרִית
skříňka	אֲרוֹן	konec	אֲחֵרִית
prokletý	אֲרוּרָה	kde	אֵי / אֵינָה
žena	אִשָּׁה	beran	אֵיל
který	אֲשֶׁר	není, vůbec ne	אֵין
ty (m)	אַתָּה	muž	אִישׁ
vy (m)	אַתָּם	jistě	אֵךְ

ב

stavět	בָּנָה	v	בְּ
od	בְּעַד	studna	בְּאֵר
hořet	בָּעַר	rozdělit (hi)	בָּדַל
ráno	בֹּקֶר	zvíře	בְּהֵמָה
stvořit	בָּרָא	přicházet (q), přivést (hi)	בֹּא
žehnat (pi)	בָּרַךְ	prvorozený	בְּחֹרֶן
požehnání	בְּרָכָה	mezi	בֵּין
požehnání	בְּרוּךְ	rozumět, chápat	בִּין
smlouva	בְּרִית	rozumnost, úvaha, myšlenka	בִּינָה
maso, tělo	בָּשָׂר	dům	בֵּית
dcera	בַּת	smísit	בָּלַל
uprostřed	בְּתוֹךְ	syn	בֶּן

jásat גיל
také, i גם
krást גנב
zahrada גן
valit (q), zjevit se (ni) גלה

vykupitel גאָל
síla גבורה
být silný גבר
velký גדול
národ גוי

ד

poznání דעת
cesta דרך

slovo דבר
obraz דמות

ה

jít הלך
hle, zde הנה
hora הר
klanět se (hišt חוה) השתחוה

což? הֲ
on הוא
ona היא
být היה
což ne הלא

ו

stalo se ויהי
a nyní ועתה

a, ale ו
stane se והיה

ז

popěvek זמרה
starý זקן
semeno, potomstvo זרע

tato, toto זאת
tento זה
pamatovat זכר
mužského rodu זכר

ח

život חיים
moudrost חכמה
mít sen חלם
žár חם
milost חן
milosrdenství חסד
temnota חשך

skrýt se חבא
klanět se (hišt) חוה
tchán חותן
uchopit (hi) חזק
provinit se חטא
živý חי
žít חיה

טוב dobrý

vycházet (q), vyvést (hi)	יצא	ruka	יָד
bát se	ירא	vědět, znát	ידע
bázeň	יראה	Pán, Hospodin	יהוה / יהוה / יְהוָה
sestoupit (q), přivést (hi)	יָרַד	den	יום
měsíc	יָרַח	svorný, celistvý	יָחַד
je	יש	společně	יַחְדוֹ
spása	ישועה	moře	ים
zachránit	ישע	pravice	יָמִין

כ

nebot', vždyť, že	כי	proslavit se (pi)	כָּבַד
celý, všechen	כָּל	sláva	כְּבוֹד
tak	כֵּן	tak	כֵּה
uzavřít smlouvu	כרת ברית	být pevný	כּוֹן

ל

chléb	לֶחֶם	ne	לא
noc	לַיְלָה	srdce	לֵב / לִבָּב
naproti	לְקִרְאָת	aby ne	לִבְלִחִי
vzít	לָקַח	deska	לֹחַ
		bojovat (ni)	לָחַם

מ

boj	מִלְחָמָה	velmi	מְאֹד
král	מֶלֶךְ	sto	מֵאָה
od, než	מִן / מִ	odkud	מֵאֵין
od	מֵעַל	zavrhnout	מֵאֵס
schod, stupeň	מַעְלָה	poušť	מִדְבָּר
dílo	מַעֲשֶׂה	co, jaký	מָה
najít	מָצָא	zachránce, spasitel	מוֹשִׁיעַ
přikázání	מִצְוָה	zemřít	מוֹת
Egypt	מִצְרַיִם	tábor	מַחֲנֶה
místo	מָקוֹם	kdo	מִי
vznášející se	מִרְחֵף	voda	מַיִם

rozsudek, soud מִשְׁפָּט
mrtvý מֵת
z (zprostřed) מְחוּדָּךְ

plnost מְלֵא
plný מָלֵא
posel, anděl מַלְאָךְ

נ

had נֶחֶשׁ
udeřit נָכָה
příjemný נָעִים
divy נִפְלְאוֹת
duše נֶפֶשׁ
ženský rod נִקְבָּה
zvedat נָשָׂא
dávat נָתַן

přece! prosím נָא
cizoložit נִאָּךְ
prorok נְבִיא
oznámit (hi) נִגַּד
dotýkat se נִגַּע
hnát (stádo) נָהַג
řeka נָהָר
hrozný נֹרָא

ס

vyprávět (pi) סָפַר
svitek, kniha סֵפֶר

odbočit (q), odvrátit (hi) סוּר
žebřík, stupně סֻלָּם
keř סִנְה

ע

proto עַל-כֵּן
podle עַל-פִּי
na (povrchu) עַל-פָּנֵי
lid עַם
s עִם
stát עָמַר
strom, dřevo עֵץ
rada עֲצָה
večer עָרֵב
dělat עָשָׂה
čas עֵת
nyní עַתָּה
kozel עֲחוּדָר

sloužit עָבַד
služebník עֲבָד
až do עַד
svědectví עֵדוּת
ještě עוֹד
věčnost עוֹלָם
pták עוֹף
moc, síla עֵז
pomoc עֲזָר
oko, pramen עֵין
město עִיר
nad עַל
vystupovat עָלָה

פ

plod, ovoce פֶּרִי
faraón פַּרְעֹה
vina פֶּשַׁע
vchod פֶּתַח

ústa פִּי
modlit se (hit) פָּלַל
aby ne פֶּן
tvář פָּנִים

přikázat (pi) צוה
stín צל
podoba צלם

ovce צאן
zástup, šik צבא
spravedlivý צדיק

ק

vstát קום
malý קטן
volat (q), nazývat se (ni) קרא

svatý קדש
svatyně קדש
hlas קול

ר

vznešený רם
zlý רע
pastýř רעה
jen רק
prostor (nebe) רקיע
vraždit רצח

hlava ראש
úhelny kámen ראש פנה
začátek ראשית
mnohý רב
noha רגל
dech, duch, vítr רוח

ש

radovat se שמח
rty שפתיים

beránek, jehně שה
odpůrce שטן

ש

nebe שמים
slyšet שמע
střežit, zachovávat שמר
strážce שמר
slunce שמש
rok שנה
brána שער
dva שנים
soudit שפט
šest שש
šestý ששי
dvě שתיים

ptát se שאל
chválit (pi) שבח
sedm שבע
zkáza שבר
sobota שבת
přebývání (infc) שבת
vrátit se שוב
píseň שיר
pokoj שלום
posílat שלח
jméno שם
tam שם

Zákon תּוֹרָה
 pod תַּחַת
 palma תְּמָר
 devět תֵּשַׁע

pochození תְּבוּנָה
 pustota a prázdnota תְּהוֹ וְבָהִי
 propast תְּהוֹם
 rodopis תּוֹלְדוֹת

Česko-hebrejský slovník

(výběr elementární slovní zásoby použité v textu)

A

a א

anděl מַלְאָךְ

ale אַל

až do עַד

B

bát se יִרָא

bojovník גִּבּוֹר

bázeň יִרְאָה

brána שַׁעַר

beránek שֶׁה

bratr אָח

boj מִלְחָמָה

Bůh אֱלֹהִים

bojovat (ni) לָחַם

být הָיָה

C

celý כָּל

cizí אַחֵר

cesta דֶּרֶךְ

co מָה

Č

čas עֵת

čtyři אַרְבַּע

člověk אָדָם

čtyřicet אַרְבַּעִים

D

dávat נָתַן

do אֶל

dcera בַּת

dobrý טוֹב

dech רוּחַ

dřevo עֵץ

dělat עָשָׂה

duch רוּחַ

den יוֹם

dům בֵּית

deset עָשָׂר

duše נֶפֶשׁ

deska לוּחַ

dva שְׁנַיִם

dílo מַעֲשֵׂה

dvě שְׁתֵּים

E

Egypt מִצְרַיִם

F

faraón פַּרְעֹה

H

had נֶחֶשׁ

hora הָרָה

hlas קוֹל

Hospodin יְהוָה / יְהוֹוָה / יְהוּוָה

hlava רֹאשׁ

hrdina גִּבּוֹר

hlubina חֲשָׁךְ

hvězda כּוֹכָב

CH

chléb לחם
chválit (pi) הלל

chvalozpěv תהלה

I

i גם

J

já אנכי / אני
jaký מה
jásat גיל
je יש
jeden אחד
jen רק

jestliže אם
ještě עוד
jíst אכל
jít הלך
jméno שם

K

k אל
kámen (f) אבן
kde אי / איה
kdo מי
klanět se (hišt) השתחנה (חיה)

kněz כוהן
kniha ספר
král מלך
který אשר

L

ležet שכב

lid עם

M

malý קטן
maso בשר
matka אם
měsíc ירח
město עיר
mezi בין
milosrdenství חסד
milost חן
milovat אהב
místo מקום
mluvit (pi) דבר

mnohý רב
moc עז
modlit se (hit) פלל
modlitba תפלה
moře ים
moudrost חכמה
moudrý חכם
mrtvý מת
muž איש
my אנחנו
myšlenka בינה

N

nad על
najít מצא
národ גוי
nazývat se (ni) קרא
ne לא
nebe שמים

nebot' כי
není אין
než / מן / מ
noc לילה
noha רגל
nyní עתה

O

obraz צֶלֶם / דְּמוּת
od מִן / מֵ
odbočit סוּר
odkud מֵאֵין
odpůrce שָׂטָן
odvrátit (hi) סוּר
ohněn אֵשׁ

P

palma תָּמָר
pamatovat זָכַר
pán אֲדוֹן
Pán אֲדֹנֵי
pastýř רֹעֵה
píseň שִׁיר
plný מָלֵא
plod פֶּרִי
pod תַּחַת
podoba צֶלֶם
pokoj שְׁלוֹם
položit שִׁים
pomoc עֲזָר
posel מַלְאָךְ
posílat שִׁלַּח
posvětit se (pi) קִדַּשׁ
potomstvo זָרַע
poušť מִדְבָּר
poznání דַּעַת

R

rada עֲצָה
ráno בֹּקֶר
rodopis תּוֹלְדוֹת
rok שָׁנָה

Ř

řeka נָהָר

S

s עַם
sedět יָשָׁב
sedm שֶׁבַע
semeno זָרַע

oko עֵין
oltář מִזְבֵּחַ
on הוּא
otec אָב
ovce צֹאן
ovoce פֶּרִי
oznámit (hi) נָגַד

požehnání בְּרָכָה
požehnaný בָּרוּךְ
pramen עֵין
pravda אֱמוּנָה
pravice יָמִין
proč לָמָּה
prokletý אָרוּר
propast תְּהוֹם
prorok נְבִיא
prosím אֲנִי / נָא
proto עַל־כֵּן
provinit se חָטָא
prvorozený בְּחֹר
před לִפְנֵי
přicházet בּוֹא
přikázání מִצְוָה
přikázat (pi) צִוָּה
přivést (hi) בּוֹא
ptát se שָׁאל

rozsudek מִשְׁפָּט
rozumět בִּין
ruka יָד

říkat אָמַר

spása יְשׁוּעָה
spasitel מוֹשִׁיעַ
spravedlivý צַדִּיק
srdce לֵב / לִבָּב

sen חֵלוֹם
 sestoupit יָרַד
 sestra אחות
 sídlit יָשַׁב
 síla גְּבוּרָה
 skříňka אָרוֹן
 sláva כְּבוֹד
 sloužit עָבַד
 slovo דְּבָר
 slunce שֶׁמֶשׁ
 služebník עֲבָד
 slyšet שָׁמַע
 smlouva בְּרִית
 sobota שַׁבָּת
 soud מִשְׁפָּט
 soudit שִׁפְט

Š

šest שֵׁשׁ

T

tábor מַחֲנֶה
 tak כֵּן / כֹּה
 také גַּם
 tam שָׁם
 toto זֶאת
 tělo בָּשָׂר

U

uprostřed בְּתוֹךְ
 ústa פִּי

V

věc דְּבָר
 večer עֶרֶב
 věk, věčnost עוֹלָם
 vědět יָדַע
 velký גָּדוֹל
 velmi מְאֹד
 věrnost אֱמֶת
 vchod פֶּתַח
 vina פֶּשַׁע
 vítr רוּחַ
 voda מַיִם

stan אֹהֶל
 starý זָקֵן
 stát עָמַד
 stavět בָּנָה
 sto מֵאָה
 strážce שָׁמַר
 strom עֵץ
 střežit שָׁמַר
 studna בְּאֵר
 stvořit בָּרָא
 svatý קֹדֶשׁ
 svatyně קֹדֶשׁ
 svědectví עֵדוּת
 světlo אוֹר
 svitek סֵפֶר
 syn בֶּן

šik צָבָא

temnota חֹשֶׁךְ
 tento זֶה
 tito, tyto אֵלֶּה
 tři שְׁלֹשׁ
 tvář פָּנִים
 ty (m/f) אַתָּה / אַתָּ

uzavřít smlouvu כָּרַת בְּרִית

volat קָרָא
 vrátit se שׁוּב
 vstát קוּם
 všechen כָּל
 vy (m/f) אַתֶּם / אַתֶּן
 vyjít יָצָא
 vyprávět (pi) סִפֵּר
 vystoupit עָלָה
 vyvést (hi) יָצָא
 vzít לָקַח
 vznešený רָם

Z

za אַחַר
začátek ראשית
zahrada גן
zachovávat שמר
zachránce מושיע
zachránit ישע
Zákon תורה
zde הנה
zem ארמה

Ž

žalm תהלה
že כי
žehnat (pi) ברך
žena אשה

země ארץ
zemřít מות
zjevit se (ni) גלה
zlo רעה
zlý רע
znát ידע
zvedat נשא
zvíře בהמה

žít חיה
život חיים
živý חי

Rejstřík biblických citací

Gn 1,1–2 – 45	Gn 33,9 – 21	Ž 115,1 – 29
Gn 1,3–5 – 54	Gn 42,13 – 22, 32	Ž 115,18 – 60
Gn 1,13 – 32	Gn 43,27–28 – 36	Ž 117 – 39
Gn 1,26a – 51	Gn 44,20 – 22	Ž 118,6 – 48
Gn 1,27 – 29	Gn 46,25b – 30	Ž 118,17 – 48
Gn 2,11 – 19	Gn 50,17 – 36	Ž 118,22 – 45
Gn 2,17 – 56, 57	Ex 3,1–2 – 54	Ž 118,24 – 51
Gn 3,3 – 48	Ex 3,4 – 22, 57	Ž 118,25a – 51
Gn 3,8 – 63	Ex 3,5 – 19	Ž 118,26a – 42
Gn 3,8–11 – 65	Ex 3,11–14 – 48	Ž 121 – 65
Gn 3,14 – 22	Ex 3,15 – 24	Ž 121,7 – 51
Gn 3,19 – 35	Ex 6,11 – 60	Ž 121,8 – 57
Gn 3,20 – 24	Ex 15,3 – 24	Ž 124,8 – 42
Gn 3,24 – 55	Ex 15,27 – 32	Ž 133,1a – 22
Gn 4,9 – 24, 45	Ex 16,15 – 36	Ž 133,1b – 36
Gn 5,1 – 19	Ex 20,2 – 24	Ž 146,1 – 60
Gn 5,4 – 32	Ex 20,3.13–15 – 51	Př 10,6 – 29
Gn 5,27 – 54	Ex 20,8 – 56, 57	Př 21,30 – 22
Gn 6,22 – 60	Ex 33,13 – 50	Př 28,20 – 17
Gn 11,9 – 45	Nm 21,7 – 63	Př 29,3 – 42
Gn 12,1 – 51	Dt 6,4 – 32	Kaz 9,16 – 19
Gn 13,9 – 35	Dt 12,28 – 45	Iz 6,3 – 24
Gn 15,18 – 45	Dt 34,9 – 20	Iz 6,9 – 56, 57
Gn 18,1 – 42	Joz 1,2 – 42	Iz 10,24 – 36
Gn 18,3 – 50, 51	Sd 4,4–5a – 42	Iz 11,2 – 29
Gn 18,9 – 24, 35	Rt 2,11 – 63	Iz 40,5 – 60
Gn 21,5 – 31	1 Sam 9,2 – 45	Iz 43,3 – 29
Gn 21,31 – 35	1 Sam 17,46 – 22	Iz 43,13 – 22
Gn 22,7 – 24	1 Král 8,9 – 32	Iz 44,5 – 22
Gn 22,14 – 60	1 Kron 29,10 – 24	Iz 51,16 – 25
Gn 25,7 – 32	2 Král 17,19 – 45	Iz 61,1 – 65
Gn 27,21 – 35	Neh 1,5 – 42	Jer 1,4 – 56
Gn 27,22 – 17	Job 2,6 – 51	Jer 8,19 – 36
Gn 28,12 – 63	Ž 7,12 – 42	Jer 10,10 – 17
Gn 28,16a – 21, 29	Ž 14,1 – 45	Jer 35,8 – 25
Gn 28,17 – 19	Ž 38,4 – 21	Pl 3,48 – 25
Gn 29,4 – 36	Ž 57,11 – 29	Ez 2,3 – 42
Gn 29,16 – 22	Ž 80,20 – 63	Ez 34,17 – 42
Gn 30,27 – 50	Ž 95,3 – 19	Dan 9,4 – 42
Gn 31,43 – 24	Ž 95,5 – 21	
Gn 32,3 – 20	Ž 111,10 – 22	

Základy starozákonní hebrejštiny

Mlada Mikulicová, Ph.D.

Vydala Univerzita Karlova v Praze
Nakladatelství Karolinum, Praha 1, Ovocný trh 3
jako učební text pro posluchače Katolické teologické fakulty UK
Praha 2009

Dáno do tisku: květen 2009
Vytiskla tiskárna Nakladatelství Karolinum
AA 2,72 – VA 3,17 – 2. vydání – Náklad 400 výtisků
382-007-09
Cena Kč 150,–

Text neprošel jazykovou ani redakční úpravou nakladatelství

ISBN 978-80-246-1619-3